

B&R

2018 #6

VAKBLAD VAN DE
NEDERLANDSE VERENIGING
VOOR BURGERZAKEN

Jong en veelbelovend:

Anne Scheper: "Het blijft belangrijk dat we onze kennis op pijl houden"

06

Brand gemeentehuis

Lingewaard: "We zagen ontzetting, maar ook saamhorigheid"

08

NVVB en VNG kijken in Belgische keuken mee naar elektronisch stemmen

29

inhoud

- 05 Voorwoord Simon Rijdsijk
- 06 Jong en veelbelovend: Anne Scheper
- 08 Brand gemeentehuis Lingewaard:
"We zagen ontzetting, maar ook
saamhorigheid"
- 12 Meer duidelijkheid dankzij nieuwe
circulaire Adresonderzoek BRP
- 15 Column Melle Bakker
- 18 Versneld asielproces door bundeling
van expertise: de BRP-straat als
kenniscentrum
- 21 Opleidingslocatie in Smilde sluit de
deuren

Jong en veelbelovend:
Anne Scheper: "Het blijft
belangrijk dat we onze
kennis op pijl houden"

06

**Versneld asielproces
door bundeling van
expertise: de BRP-straat als
kenniscentrum**

18

**NVVB en VNG kijken in
Belgische keuken mee naar
elektronisch stemmen**

29

- 24 Adviesbureau: Buitenlandse plaatsnamen
in de BRP en de lijst van de Nederlandse
Taalunie
- 26 IRMA: de nieuwe, wereldwijde
internetstandaard voor authenticatie?
- 29 NVVB en VNG kijken in Belgische keuken
mee naar elektronisch stemmen
- 34 Jurisprudentie: Artikel 2.17 Wet BRP geldt
niet voor de burgerlijke stand
- 37 Column Arre Zuurmond
- 38 Colofon

**Brand gemeentehuis
Lingewaard: "We zagen
ontzetting, maar ook
saamhorigheid"**

08

NVVB
VAKBLAD VAN DE
NEDERLANDSE VERENIGING
VOOR BURGERZAKEN

**IRMA: de nieuwe,
wereldwijde
internetstandaard voor
authenticatie?**

26

En waar stemt u voor?

Procura is al meer dan veertig jaar dé partner voor de (gemeentelijke) overheid bij landelijke of lokale verkiezingen. We ontzorgen gemeenten volledig, met een goed schaalbaar en flexibel totaalpakket dat voldoet aan de Kieswet en het Kiesbesluit. Van een complete verkiezingsplanning tot alle benodigde hardware en professionele presentatiemogelijkheden tijdens de verkiezingsavond. Kortom, voor een vlekkeloos verloop van verkiezingen of referenda is Procura de betrouwbare partner.

www.procura.nl

qp procura

Procura is onderdeel van Conxillium

Burgerzaken, altijd in beweging

Wij begeleiden gemeentelijke organisaties bij het professionaliseren van hun dienstverlening. Van visievorming tot implementatie van dienstverleningsconcepten. De wereld verandert continue, wij creëren duidelijkheid in de wirwar van externe ontwikkelingen en faciliteren bij de gewenste verandering.

Alles op maat, graag samen!

EVEN
WERKT!
Advies & Ontwikkeling

Bel: +31 30 711 64 74 of mail: info@evenwerkt.nl

Bestuursacademie Nederland

Klaar voor de toekomst?

- **Verbeteren van de (digitale) dienstverlening voor burger en bedrijf?**
- **Slimme oplossingen bedenken binnen de kaders van de wet?**

Blijf in ontwikkeling met een van onze opleidingen of trainingen. Bekijk nu ons aanbod op:
www.bestuursacademie.nl

Voorwoord

Simon Rijsdijk
Voorzitter NVVB

Terwijl ik achter mijn laptop kruip om dit voorwoord op papier te zetten, denk ik terug aan het overleg van vanmiddag. In het zogeheten 'Koepeloverleg' komen -alvast excuses voor het bombardement aan afkortingen- de VNG, VDP, Divosa, IMG, VIAG, Dataland én de NVVB een aantal keren per jaar bij elkaar. Deze keer schoof Maarten Schurink aan, secretaris-generaal van BZK. We spraken over de ontwikkelingen van de (digitale) samenleving; het gaat snel, het is veel en we staan er midden in.

Er hing tijdens het overleg een prima sfeer in de lucht die zich laat vangen in woorden als 'samenwerken' en 'elkaar versterken.' Het maakte dat ik met een groot vertrouwen weer huiswaarts reed, want dit is het antwoord op de uitdagingen van de snel veranderende samenleving. Gemeentelijke organisaties staan voor een cultuuromslag, die vraagt om een organisatiebrede en integrale werkwijze.

Neem de aanpak adreskwaliteit; één van de belangrijkste randvoorwaarden is dat de verschillende afdelingen en diensten binnen een gemeente dit samen oppakken. Veel gemeenten kunnen hierin nog een flinke slag maken. De nieuwe circulaire adresonderzoek BRP, die op 1 november jl. in werking trad, helpt daarbij. Maar de NVVB gaat nog een stap verder; samen met BZK, RvIG en de LAA (Landelijke Aanpak Adreskwaliteit) werken we aan een handreiking die gemeenten ondersteunt in de organisatorische aanpak. Denk bijvoorbeeld aan het binnengemeentelijk uitwisselen van gegevens volgens de richtlijnen van de AVG.

Samenwerken betekent ook: van elkaar leren. In oktober woonden de NVVB en VNG, in het prachtige Leuven, het verloop van de Vlaamse gemeenteraads- en provinciale verkiezingen bij. Verkiezingen waarbij elektronisch gestemd werd. Een dag

Een goed begin is het halve werk

En het begint met
samenwerken

later berichtten de media dat in één of twee gemeenten iets mis was gegaan. 'Zie je nu well!' reageerden tegenstanders van het elektronisch stemmen. Binnen afzienbare tijd kon de uitslag echter opnieuw worden vastgesteld met behulp van -de eveneens beschikbare- papieren stemmen. Mijn conclusie was dat hiermee juist werd aangetoond dat het Belgische systeem werkt!

"Verandering is niet eng.
Verandering is nodig."

Verandering is niet eng. Verandering is nodig. Ook Arre Zuurmond pleit daar steeds opnieuw voor. En ja, dat gaat om samenwerking, verantwoordelijkheid nemen, empathie tonen en af toe buiten de lijntjes (durven) kleuren. Dat vraagt moed, maar bovenal hoge vakdeskundigheid. Dat bereik je door scholing. Ik heb ontzettend veel respect voor iemand als Piet Bakker, die zich al jaren inzet voor het opleiden van Burgerzaken collega's in het noorden des lands.

Zo nu en dan buiten de gebaande paden om, in oplossingen denken én doen, kan alleen als je weet waaróm de regels zijn zoals ze zijn. Ik sluit daarom af met de wijze woorden van Arre Zuurmond tijdens het congres in Vianen: blijf steeds nadenken!

Anne Scheper

De ontwikkelingen bij het vak Burgerzaken volgen elkaar snel op, en de toekomst ervan ligt natuurlijk bij de 'jonkies'. Hoe kijken jonge mensen tegen Burgerzaken aan, en hoe gaan ze ermee aan de slag? Aan de hand van een aantal vragen wil B&R deze jonge mensen een gezicht geven. In dit nummer geven wij het woord aan Anne Scheper.

Foto: Sjors Massar

WAT IS JE LEEFTIJD, WAAR WOON JE EN WAAR WERK JE?

Mijn naam is Anne Scheper en ik ben 29 jaar oud. Ik woon samen met mijn vriend in Borne, waar ik tevens geboren en getogen ben. Ik ben allround medewerkster bij de frontoffice van de afdeling Publiekszaken van de gemeente Borne, een dorp in het oosten van Overijssel met 23 duizend inwoners.

HOE LANG WERK JE AL BIJ PUBLIEKSZAKEN EN HOE BEN JE DAAR TERECHTGEKOMEN?

Na mijn studie Management, Economie en Recht heb ik voor een half jaar mijn rugzak gepakt en ben ik naar Australië, Nieuw-Zeeland en Thailand afgereisd. Vervolgens heb ik een aantal jaar werkervaring opgedaan in het bank- en verzekeringswezen. Na zeven jaar was ik toe aan een nieuwe stap en heb ik mijn baan opgezegd. Een gewaagde, maar goede keuze. Vorig jaar kwam er bij de afdeling Publieksbalie een functie vrij. Wat ik in mijn vorige baan altijd prettig heb gevonden, is het contact met klanten en het werken in een team. Daarnaast sprak de diversiteit van de producten mij erg aan. Sinds november 2017 werk ik dan ook met veel plezier bij de afdeling Publiekszaken.

WAT TREKT JE AAN IN HET VAK?

Doordat je bij de frontoffice aan de 'voorkant' van de organisatie staat, ben ik het eerste aanspreekpunt voor de gemeente. Dit uit zich door de verscheidenheid aan vragen. Als frontofficemedewerker moeten wij van veel producten en diensten kennis hebben. Op die manier is elke dag anders en leer ik iedere dag bij. Iedere inwoner doet in zijn leven meerdere keren een beroep op de diensten van de gemeente. Soms ook op diensten die men van tevoren niet had voorzien. De slogan 'zoveel mensen, zoveel wensen' vat dit goed samen. Het is fijn de mensen verder te kunnen helpen. Daarom vind ik het contact met de inwoners een belangrijke factor bij ons werk; dit maakt het vak voor mij extra leuk.

WELKE TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN ZIE JIJ IN HET VAK? WELKE ONTWIKKELINGEN OMARM JE? EN TEGENOVER WELKE ONTWIKKELINGEN STA JE KRITISCH?

Net als vele andere branches heeft ook Publiekszaken te maken met de digitalisering van de media. Veel inwoners van de gemeente Borne maken er al gebruik van. Op zich een goede ontwikkeling, maar ik vind wel dat we ons bewust moeten zijn van de doelgroepen die geen gebruik maken van de aangeboden digitale producten. In Borne komen de inwoners nog graag naar het gemeentehuis met hun vragen. Daarom is er besloten niet aan kanaalsturing te doen. Bij Burgerzaken ontkom je niet aan het persoonlijke contact met burgers. En juist dát vind ik een belangrijk aspect binnen ons vak.

Jonkies gezocht

Werken er in jouw gemeente ook veelbelovende jonkies bij Burgerzaken? Dan horen we het graag! Stuur een e-mail naar communicatie@nvvb.nl en wie weet staat jouw collega straks op deze pagina.

WAAR DENK JE DAT DE AFDELING PUBLIEKSZAKEN OVER VIJF JAAR STAAT?

Omdat ik nog niet heel lang binnen dit vakgebied werk, is het voor mij lastig me hier een beeld van te vormen. Van mijn directe collega's begrijp ik dat er de afgelopen jaren enorm veel is veranderd. Burgerzaken heeft een transitie doorgemaakt. Dit is voor mijn tijd geweest. Betrouwbare digitalisering en veranderende wetgeving hebben een grote impact op de diensten en producten die wij leveren. Zo is het binnenkort mogelijk om rijbewijzen vanuit huis aan te vragen en thuis te laten bezorgen. Ik verwacht dat dit de komende jaren met meer diensten en producten gaat gebeuren. Dit heeft tot gevolg dat wij, als medewerkers Publiekszaken, in een meer controlerende rol terechtkomen. Tevens zullen door de digitalisering de contactmomenten minder worden, ontstaan er nieuwe vormen van dienstverlening en verandert ons werk naar meer complexe werkzaamheden. Dit stelt andere eisen aan de kennis en vaardigheden van medewerkers. Daarom blijft het erg belangrijk dat wij onze kennis op pijl houden.

WAT BETEKENT DE NVVB VOOR JOU EN WAT ZOU DE NVVB IN DE TOEKOMST VOOR JOU KUNNEN BETEKENEN?

Sinds een maand ben ik lid van de NVVB en onlangs heb ik mijn eerste congres bijgewoond in Assen. Het is interessant om te zien wat er allemaal speelt en leeft binnen het vakgebied. Ik denk dat het belangrijk is om praktijkervaringen te delen en krachten te bundelen, met als algeheel doel om steeds betere dienstverlening te kunnen bieden aan de inwoners van Nederland. Het is een prettige gedachte om op een vereniging terug te kunnen vallen die veel kennis en ervaring in huis heeft. Ik hoop daarom in de toekomst bij complexe vraagstukken een beroep te kunnen doen op de NVVB.

Van links naar rechts: Jan Wijnia, Linda Heezen-Hendriks en Pieter de Vries

"We zagen ontzetting, maar ook **een enorme saamhorigheid**"

Na een felle brand in het gemeentehuis van Lingewaard konden medewerkers maandenlang het pand niet meer betreden. Maar wat heeft dit incident met hen gedaan? En hoe pak je de draad weer op na zo'n gebeurtenis? Lingewaard-medewerkers Linda Heezen-Hendriks, Pieter de Vries en gemeentesecretaris Jan Wijnia vertellen erover.

Tekst: Evelien Nederhoed

Foto: Willeke Machiels

ENORME GEVOLGEN

Door de brand werd de hal van het gemeentehuis voor een deel verwoest. Hoewel de brand snel geblust werd, zit het hele gebouw vol met rook en roet. Jan Wijnia, gemeentesecretaris, was de afgelopen maanden minstens de helft van de week met alle gevolgen van de brand bezig. Hij vertelt: "De brand was extreem heet en zeer fel. De vier balies in de hal zijn weggevaagd. Door de hitte dropen de televisieschermen letterlijk van de muren. De rook en roet zitten in het gehele gebouw, tot en met de spouwmuren aan toe."

De eerste dag na de brand zijn schade-experts naar binnen gegaan. Dit nadat de brandweer geblust had en de politie onderzoek had gedaan. Wijnia vervolgt: "Het was onmiddellijk helder dat de schade groot was. Ook werd het duidelijk dat het minstens een half jaar zou duren voor het pand weer in gebruik genomen kan worden. Zo is bijvoorbeeld de stank enorm. We hebben toen gelijk het besluit genomen om tijdelijke noodhuisvesting aan te schaffen."

SNEL WEER IN DE LUCHT

Pieter de Vries was slechts drie weken werkzaam als teammanager van het Klant Contact Centrum (KCC) Burgerzaken. Hij werd meteen in het diepe gegooid. "Na de brand kwam er ontzettend veel op ons af. Gelukkig had ik al met een aantal collega's kennisgemaakt, zodat ik snel kon schakelen." Een van de eerste zaken waarmee De Vries zich bezighield was om de dienstverlening voor de inwoners weer op gang te krijgen. "We zijn direct aan de slag gegaan om in het naastgelegen kasteel alles in te richten. Zodat we in ieder geval weer mensen konden ontvangen. Ons callcenter is diezelfde middag gehuisvest in Elst, bij gemeente Overbetuwe. Zo waren we telefonisch 's middags weer bereikbaar."

Linda Heezen-Hendriks, coördinator van het KCC, ondersteunde De Vries erbij. Zij vult aan: "De donderdag na het incident konden we de eerste inwoners al voorzichtig helpen met

uittreksels. Pinnen was nog niet mogelijk. Vrijdag konden mensen ook weer rijbewijzen aanvragen. We hebben veel medewerking van instanties gekregen, zoals het RDW. Mede dankzij hulp van buitenaf waren we snel weer in de lucht. Maar wel met de nodige aanpassingen."

Zo moesten KCC-medewerkers inwoners vooraf op de hoogte brengen van het feit dat ze contant moesten betalen. Heezen-Hendriks: "De pinapparaten waren kapot gegaan. Gelukkig waren alle leveranciers ontzettend meewerkend en kregen we snel de ontbrekende apparatuur geleverd. Ook andere partijen waren zeer behulpzaam. Neem bijvoorbeeld Publiekszaken van de gemeente Overbetuwe. Van hen hebben we waardepapieren gekregen, zoals pasfotokaartjes en aktepapier. Dit was ook bij de brand verloren gegaan of door roetschade onbruikbaar."

IMPROVISEREN

De ICT-afdeling van de gemeente Lingewaard heeft eveneens een belangrijke rol gespeeld om weer in bedrijf te kunnen. Wijnia: "Tegenwoordig draait bijna alles op systemen. Onze ICT-afdeling heeft hard gewerkt aan het herstellen van alle verbindingen. Deze waren met de brand verloren gegaan. Zo was de tweede dag na het incident de glasvezelverbinding

OVER DE BRAND

Op 22 augustus 2018 reed om 02.00 uur 's nachts een man het gemeentehuis van Lingewaard in Bommel binnen met zijn auto, waarin twee gasflessen lagen. Er ontstond een korte, maar hevige brand. De man overleed bij de actie. De hal van het gemeentehuis werd voor een gedeelte in de as gelegd. De rook- en roetschade zorgde ervoor dat ambtenaren van de gemeente sindsdien op diverse andere locaties moeten werken. Thuis bijvoorbeeld, maar ook in kasteel De Kinkelenburg dat zich naast het gemeentehuis bevindt. De schade van de brand loopt tot in de miljoenen.

tussen het gemeentehuis en het kasteel al hersteld. Hierdoor konden we meteen het kasteel als uitwijklocatie in gebruik nemen. Van boven in de vergaderzaal tot beneden in de kelder van het kasteel konden medewerkers werken. En ondertussen konden de huwelijken, die zich in het kasteel voltrokken, gewoon doorgang vinden."

De dienstverlening moet zo goed en zo kwaad als het gaat doorgaan, aldus de gemeente. Wat er ook gebeurt. De Vries: "Het Callcenter en Burgerzaken hadden een plek om de dienstverlening voor onze inwoners aan te bieden. Maar voor sommigen was geen plek. Veel medewerkers moesten vanuit andere locaties werken. Thuis aan de keukentafel bijvoorbeeld. Daarnaast is gebruik gemaakt van andere plekken binnen de gemeente Lingewaard." Wijnia vult aan: "Toevallig stond een oud klooster in Huissen leeg, waar woningen worden gerealiseerd. Dit klooster konden we tijdelijk betrekken. En dat was prettig. Want kunnen thuiswerken is één ding, je hebt ook ruimte nodig om elkaar te ontmoeten."

Wijnia legt uit dat units niet meteen voorhanden waren, omdat het druk is in de bouw. "Het heeft twee maanden geduurd voordat we units kregen. Op één unit na zijn ze nu allemaal in gebruik. Inmiddels is er voor iedereen weer ruimte in Bommel. We hadden als doelstelling dat 1 november iedereen een werkplek in of rond het kasteel moest hebben. En dat is gelukt." De Vries: "Het is fijn om je collega's weer om je heen te hebben." Heezen-Hendriks: "Het enige dat nog niet in de units zit, zijn de balies en de front-office. Tot eind november kunnen inwoners in het kasteel terecht."

GROTE IMPACT

Het incident heeft behoorlijk wat impact gehad op de medewerkers. Heezen-Hendriks licht toe: "Veiligheid is een gevoeliger onderwerp geworden." Dat beaamt De Vries. "Mensen beseffen zich maar al te goed: wat als het overdag was gebeurd? Iedereen gaat er anders mee om. Maar het verbaast ons hoeveel kracht in onze medewerkers zit. Het gevoel van veiligheid heeft wel een knauw gekregen. Mensen zien nu eerder zaken die veiliger kunnen. Je staat er nooit zo bij stil, totdat er wat gebeurt." Wijnia: "Vaak duurt het bij dit soort ellende een tijdje voordat mensen hulp behoeven. Mocht het nodig zijn, dan bieden we de hulp die bij de persoon past. Dat is voor de één anders dan voor de ander."

Maar welke veiligheidsmaatregelen neemt de gemeente precies? De Vries: "We zitten nu regelmatig bij elkaar om te kijken wat voor aspecten we kunnen verbeteren. We blijven met elkaar in gesprek." Daarnaast neemt de gemeente zichtbare en onzichtbare maatregelen. "Maar we maken

er geen onneembare vesting van", zo vervolgt De Vries. Wijnia besluit: "Daarbij houden we bovendien rekening met informatieveiligheid. Want dat is een belangrijk thema binnen onze gemeente."

TIPS AAN ANDERE GEMEENTEN

Wat kan de gemeente Lingewaard aan andere gemeenten meegeven? Wijnia: "Zorg voor een goede uitwijkmogelijkheid. Realiseer je dat dit een gebouw moet zijn met ICT-voorzieningen die veilig zijn. Wij hadden het geluk dat we het kasteel direct konden gebruiken." De Vries: "En het ligt misschien voor de hand, maar zorg voor dubbelingen op andere locaties. Denk aan waardepapier. Dat geldt ook voor het protocol. Want dat was verbrand. We konden niet bij ons systeem, waarop het digitaal stond. En misschien wel de meeste belangrijke tip: zorg voor een goede verzekering. Dit heeft ervoor gezorgd dat we snel weer de dingen konden aanschaffen die noodzakelijk zijn. Maar je kunt nog zulke mooie voorbereidingen treffen. Uiteindelijk heb je de mensen nodig om de boel weer op te pakken. Als die mensen alleen thuiswerken, wordt dat lastig."

SAAMHORIGHEID

Onlangs organiseerde de gemeente een medewerkersbijeenkomst in de Theaterkerk in Bommel. "Veel collega's waren emotioneel omdat ze elkaar lang niet gezien hadden. Mailcontact is fijn, maar mensen hebben elkaar echt nodig", aldus Wijnia. De Vries: "Als je veel tijd met elkaar doorbrengt en dit stopt ineens, dan doet dat wat met je. Het is bovendien prettiger om elkaar soms even in de ogen aan te kunnen kijken. Je moet je voorstellen dat collega's elkaar soms vaker zien dan hun familie." Heezen-Hendriks beaamt dit. "Sommige teams zijn heel hecht. Ze drinken een bakkie koffie om 10.00 uur, ze lunchen samen. En als dat wegvalt, dan is dat een ontzettend gemis."

De Vries, Heezen-Hendriks en Wijnia zijn lovend over de veerkracht van zowel haar medewerkers als de inwoners. Heezen-Hendriks: "We hebben hartverwarmende reacties gekregen. Het was een ontzettende steun dat onze inwoners zo met ons meeleven. Ze hadden alle begrip dat ze soms langer moesten wachten." De Vries vult aan: "Ik heb me verwonderd over het hechte familiegevoel binnen de gemeente direct na het incident." Volgens Wijnia is saamhorigheid het mooiste wat hij is tegengekomen. "Van elkaar opvangen tot het gesprek met elkaar voeren. Mensen zitten immers in hetzelfde schuitje." Heezen-Hendriks besluit: "Van instanties tot inwoners en medewerkers. Het leek wel vanzelfsprekend dat iedereen elkaar hielp en ondersteunde. Het was saamhorigheid met een hoofdletter S."

Dé opleider voor de overheid

Docent Burgerzaken/Publiekszaken bij Segment?

Heb jij ruime ervaring op het vakgebied Burgerzaken?

Kun jij kansen signaleren en benutten op jouw vakgebied?

Ben jij iemand die graag kennis deelt?

Wat bieden wij?

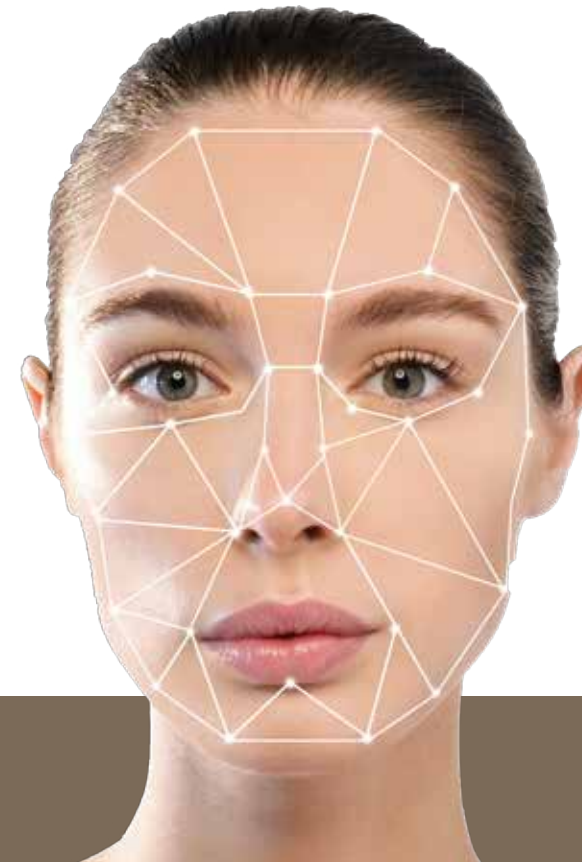
- Een goed georganiseerde backoffice
- een leuk team docenten
- duidelijke afspraken over inzet, data en locatie
- een goed honorarium
- didactische trainingen

Vragen? Solliciteren? Geef bij solliciteren je specialisme goed aan!

Mail of bel
Nico van Dijk
via
segment@segment.nl
033 -434 50 80

Wil jij, na een didactische en vaardigheidstraining, graag voor een groep staan? Wie weet, ben jij dan inderdaad diegene naar wie we op zoek zijn! Ervaring met lesgeven is natuurlijk een pré!

www.segment.nl

VOORKOM IDENTITEITS- & LOOKALIKE FRAUDE MET ID-BURGER

"ID-BURGER; WANNEER HET OM IDENTIFICEREN GAAT."

VAN AANVRAAG TOT EN MET UITREIKING
INZETBAAR VOOR:
**BALIE, MOBIEL &
ZELFSERVICE (KLANTGELEIDING)**

id-burger

+31 13 521 12 56
info@oribi.nl
www.oribi.nl

ORIBI
id-solutions

Meer duidelijkheid dankzij nieuwe circulaire Adresonderzoek BRP

Op 1 november 2018 trad de circulaire Adresonderzoek BRP in werking. Deze circulaire vervangt de circulaire en het protocol Adresonderzoek uit 2014. De nieuwe circulaire is opgesteld door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), in samenwerking met de NVVB, de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) en het project Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA). Een overzicht van de belangrijkste wijzigingen in de procedure.

Tekst: Saskia Lensink

WAAROM EEN NIEUWE CIRCULAIRE ADRESONDERZOEK?

De afgelopen vier jaar is er veel veranderd op het gebied van adresonderzoek. Het belang van adreskwaliteit is sinds de invoering van de Basisregistratie Personen (BRP) steeds groter geworden. Vanuit het ministerie van BZK, de RvIG en project LAA wordt erop aangedrongen dat gemeenten zorgen voor een goede adreskwaliteit in de BRP. Afgelopen jaren bleek dat alleen onderzoek doen naar aanleiding van een melding van een burger of bestuursorgaan (reactief onderzoek) onvoldoende is om die kwaliteit te waarborgen.

Preventief onderzoek en projectmatige controle op grond van fraudesignalen is nodig om te zorgen voor een betere adreskwaliteit. Van gemeenten wordt meer alertheid op fraude en zorgvuldigheid ten aanzien van adresonderzoek verwacht. Om gemeenten op weg te helpen, geven RvIG, LAA, de NVVB en het ministerie van BZK hiervoor handvatten. Dit heeft in de periode van 2014 tot en met 2018 geleid tot een flink aantal aanvullende documenten over de onderwerpen adresonderzoek en adreskwaliteit.

Het protocol Adresonderzoek van 2014 ging uit van de (reactieve) standaard-adresonderzoeksprocedure,

waarbij een adresonderzoek start met de registratie van de onderzoeksgegevens in de BRP. In dit protocol was te weinig aandacht voor situaties waarin eerst een huisbezoek plaatsvindt voordat een administratief adresonderzoek wordt gestart. De circulaire moest daarom zowel inhoudelijk als ten aanzien van de procedure 'up-to-date' worden gemaakt.

De circulaire Adresonderzoek 2018 vervangt alleen de circulaire en het protocol Adresonderzoek uit 2014. Alle andere documenten die de afgelopen jaren over adresonderzoek zijn geschreven, blijven gewoon gelden. Oorspronkelijk moest de nieuwe circulaire alle documenten gaan vervangen, maar dit bleek gezien de hoeveelheid en verscheidenheid geen haalbare kaart.

WEINIG VERANDERINGEN

De inhoud van de circulaire 2018 is in grote lijnen hetzelfde gebleven. Zo veranderde er weinig rondom het verloop van het adresonderzoek:

- Het adres wordt binnen vijf dagen na ontvangst van de melding in onderzoek gezet.
- Daarna wordt de eerste brief verstuurd.
- Na twee weken wordt het onderzoek uitgebreid met

bureauonderzoek (het raadplegen van twee bronnen) of huisbezoek.

- Na vier weken wordt een voornemen verstuurd.
- Na opnieuw vier weken wordt het besluit bekendgemaakt.

Ook worden dezelfde eisen gesteld aan het uitvoeren van een zorgvuldig onderzoek:

- Er is volledige en zorgvuldige rapportage vereist.
- Het adresonderzoeksdossier bevat alle stukken, zowel digitaal als op papier.
- De gemeente moet zoveel mogelijk manieren aanwenden om de burger te bereiken.
- Van termijnen en bronnen kan worden afgeweken, mits dit is vastgelegd in het onderzoeksrapport.
- Gebruikmaken van onderzoek van een ander bestuursorgaan is toegestaan.

Wel zijn de accenten anders en laat de circulaire van 2018 meer ruimte voor verschillende manieren van onderzoek. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste verschillen, op volgorde van behandeling in de circulaire.

1. Verplichtingen van partijen zijn expliciet opgenomen

Nieuw is dat de verplichtingen van alle partijen tijdens het adresonderzoek expliciet in de circulaire zijn opgenomen. Deze verplichtingen staan al in de wet BRP of in andere regelgeving. De verplichtingen zelf zijn dus niet nieuw, maar door ze te herhalen in de circulaire beoogt de minister duidelijk te maken dat het zorgen voor een goede adreskwaliteit een gezamenlijke verantwoordelijkheid is.

Expliciete vermelding verplichtingen burger

In de circulaire wordt nu nadrukkelijk genoemd dat de burger een informatie- en aangifteverplichting heeft. Voortaan kun je dus zowel verwijzen naar de wet BRP als naar de circulaire Adresonderzoek 2018.

Vermelding terugmeldplicht bestuursorganen

Ook wordt in de circulaire aangegeven dat bestuursorganen een terugmeldverplichting hebben zodra ze constateren dat er afwijkende, actuele adresgegevens zijn. Deze verplichting geldt ook als zij de adresgegevens niet zelf voor hun taakuitoefening nodig hebben. Dit kan bijvoorbeeld spelen bij de motorrijtuigenbelasting: de Belastingdienst heeft geen adres nodig om de belasting te heffen, maar kan wel ontdekken dat de burger een ander adres opgeeft. De Belastingdienst moet dit dan terugmelden.

Onderzoeksplicht gemeente

Daarnaast is expliciet opgenomen dat de gemeente zorgvuldig

onderzoek moet doen. Zorgvuldig onderzoek doen is handelen volgens de werkwijze die is beschreven in de circulaire.

Dit stond ook al vermeld in het protocol, maar nieuw is dat de gemeente ervoor zorgt 'dat het onderzoek zo min mogelijk belastend is voor de persoon en in verhouding staat tot het doel van het onderzoek'. Deze toevoeging zorgt ervoor dat een onderzoek zorgvuldig is als je aannemelijk kunt maken:

- dat je hebt gekozen voor de minst belastende vorm van onderzoek;
- dat dit onderzoek in verhouding staat tot het doel van het onderzoek.

Wat onder deze begrippen wordt verstaan, hangt af van de specifieke situatie. Over het algemeen zal een bureauonderzoek minder belastend zijn dan een huisbezoek. Gaat het echter om een zaak waarbij snel gecontroleerd moet worden of iemand écht op een adres woont, dan is een huisbezoek weer minder belastend dan het vragen naar bewijsstukken.

2. Expliciete vermelding inzet van toezichthouders

Sinds de invoering van de wet BRP wijzen gemeenten toezichthouders aan. In deze circulaire wordt expliciet vermeld dat de gemeente gebruik kan maken van de bevoegdheden van aangewezen toezichthouders, wanneer de persoon zelf, derden of bestuursorganen de verzochte informatie niet willen verstrekken.

Toezichthouders kunnen zowel voor bureauonderzoek als voor buitendienstonderzoek worden ingezet. Zij hebben op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) meer mogelijkheden om informatie te vorderen en onderzoek te doen. Bovendien zijn de burgers, bestuursorganen en derden verplicht om mee te werken aan het verzoek van de toezichthouder.

Soms kiest de gemeente ervoor om externen aan te wijzen als toezichthouder. Dan is het belangrijk dat de gemeente deze personen ook benoemt als onbezoldigd ambtenaar. Daarnaast wordt in dat geval geadviseerd goede afspraken te maken over de duur, de tijd en de verwachtingen van het huisbezoek.

3. Adresonderzoek en privacy

De nieuwe circulaire vermeldt expliciet dat bestuursorganen verplicht zijn om terug te melden. Ook onder de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) blijft deze verplichting bestaan. Bestuursorganen kunnen dan ook niet weigeren om gegevens te verstrekken met een beroep op de AVG. Op derden rust geen wettelijke terugmeldverplichting; zij kunnen zich wél op de AVG beroepen. Als de toezichthouder

BRP van de gemeente de gegevens echter vordert van een derde, moet de derde de gegevens verstrekken.

4. Start van het onderzoek

Het protocol ging ervan uit dat het onderzoek eerst in de BRP geregistreerd moest zijn, voordat er een huisbezoek kon plaatsvinden. De circulaire 2018 geeft aan dat dit niet altijd het geval hoeft te zijn. Het is dus ook mogelijk dat eerst een huisbezoek plaatsvindt en dat pas daarna een registratie van het onderzoeksgegeven wordt geplaatst in de BRP. Soms, bijvoorbeeld bij een fraudeonderzoek, kan het van belang zijn dat het administratieve adresonderzoek na het huisbezoek wordt gestart, omdat de betrokkene anders al wordt gewaarschuwd over het onderzoek.

5. Werkwijze bij twijfel aan een verhuisaangifte

In de nieuwe circulaire is kort opgenomen wat een gemeente kan doen als zij twijfelt aan de juistheid van een verhuisaangifte. De gemeente houdt in dat geval de aangifte aan en onderzoekt of de burger op het aangegeven adres woont. Als aannemelijk is dat de burger er inderdaad woont, wordt hij op het adres ingeschreven. Als aannemelijk is dat hij er niet woont, stuurt de gemeente hem een besluit weigering aangifte. Tegen deze beslissing kan de burger bezwaar maken.

6. Focus op het dossier

In het protocol uit 2014 stond dat het voornemen en de beslissing een goede motivering moesten bevatten. Het dossier diende als onderliggend bewijsstuk van het verloop van de procedure. In de circulaire van 2018 is het dossier het belangrijkste stuk geworden; de beslissing is immers gebaseerd op de uitkomsten van het dossier. In de beslissing mag een uitgebreide motivering staan, maar er mag ook een algemene motivering in staan. In dat laatste geval is de onderbouwing van de motivering te vinden in het dossier. Dit betekent ook dat een dossier ingezien mag worden en dat er rekening gehouden moet worden met de bescherming van de privacy van anderen.

In de circulaire staat tevens dat alleen een anonieme melder in het dossier vermeld mag worden. Echter, bij alleen een anonieme melder is niet duidelijk of de gemeente haar onderzoek zorgvuldig heeft gedaan. Ik zou in dit geval de persoonsgegevens wél vermelden en ze bij verstrekking aan derden anonimiseren.

7. Wijziging adviestertermijn adresonderzoek

De in het adresonderzoeksprotocol genoemde termijnen zijn adviestertermijnen. Geadviseerd wordt om het adresonderzoek binnen tien weken af te ronden. Afwijking daarvan op grond van de feiten en omstandigheden is mogelijk.

Twee weken na de start van het onderzoek breidt de gemeente het onderzoek uit door te bepalen of het bureauonderzoek of buitendienstonderzoek gaat doen. Zes weken na de start is de uitkomst bekend en kan een voornemen worden verstuurd. Tien weken na de start neemt de gemeente een beslissing over de bewoning van het adres.

8. Gebruik van internet en sociale media

In de circulaire wordt voor wat betreft internet en sociale media verwezen naar een leidraad van de LAA, de 'Leidraad voor gebruik internet als bron voor adresonderzoek'. Tijdens adresonderzoek mogen internet en sociale media worden gebruikt. Geadviseerd wordt om een standaardmethode te hanteren en van tevoren te bepalen op welke manier het internetonderzoek wordt gedaan.

9. Bekendmaking voornemens en besluiten

De bekendmaking van voornemens en besluiten gebeurt op de manier zoals in de Awb is vastgelegd:

Situatie	Brief aangifteplicht	Voornemen en besluit
Woont nog op adres	Naar huidig adres	N.v.t.
Briefadres	Naar huidig briefadres	Naar huidig briefadres
Vestiging vanuit buitenland	Naar huidig adres	Naar huidig adres
Verhuizing binnen gemeente	Zowel naar huidig adres als naar nieuw adres	Zowel naar huidig adres als naar nieuw adres
Verhuizing naar andere gemeente	N.v.t.	N.v.t.: dossier doorsturen naar andere gemeente met verzoek in behandeling te nemen
Verhuizing naar buitenland	Naar adres buitenland en laatstbekende adres in de BRP	Naar adres buitenland en naar laatstbekende adres in de BRP
Adres onbekend	Naar laatstbekende adres in de BRP	Naar laatstbekende adres in de BRP en/of publicatie in huis-aan-huisblad, dagblad of het gemeenteblad op www.overheid.nl (officiële bekendmakingen)

HOE NU VERDER?

Is dit de laatste versie van de circulaire of zal het document in de toekomst opnieuw worden aangepast? Ik verwacht het laatste. Immers, adresfraude loont en adresonderzoek is daardoor een dynamisch terrein. Er zullen steeds weer nieuwe vragen en oplossingen naar voren komen.

Column

Melle Bakker
secretaris-directeur Kiesraad

Wie houdt er toezicht op de verkiezingen?

Het is zo'n eenvoudige vraag: wie houdt er toezicht op onze verkiezingen?

Velen in ons land denken dat dit de *Kiesraad* is. Hoe vaak worden wij niet gebeld met de vraag: "Is het de Kiesraad bekend dat in gemeente X 'dit en dit' aan de hand is, en wat gaat de Kiesraad daaraan doen?" Nou zijn wij nooit te beroerd om de helpende hand of zelfs onze nek uit te steken wanneer ergens iets fout gaat of dreigt te gaan, maar de Kiesraad is in formeel-juridische zin geen toezichthouder. Wij hebben als Kiesraad een aantal wettelijke taken: wij adviseren regering en parlement over kiesrechtzaken en zijn centraal stembureau bij Eerste en Tweede Kamerverkiezingen en Europese Parlementsverkiezingen. Niet meer, maar ook niet minder dan dat.

Wie houdt er in ons land dan wél toezicht op de verkiezingen?

Is dit de *minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties*?

Feit is dat deze minister politiek verantwoordelijk is voor een goede uitvoering van de Kieswet. Wanneer ergens iets niet goed gaat of dreigt te gaan, kunnen Kamervragen worden gesteld of kan de minister naar de Kamer worden geroepen. Maar wat kan de minister dan vervolgens doen? Kan hij of zij gemeenten, een politieke partij of zelfs een centraal stembureau verplichten om iets te doen of te laten? Wanneer de wet de minister geen sturende bevoegdheden geeft, kan die minister niet zo heel veel. Ja: overleggen en aangeven dat hij of zij iets niet of juist wel wenselijk vindt, en nieuwsbrieven en circulaire sturen, maar iets afdwingen is vaak niet mogelijk.

De *vertegenwoordigende organen* dan misschien? De Kieswet bepaalt dat het vertegenwoordigend orgaan waarvoor een verkiezing plaatsvindt in het kader van het zogeheten

geloofsbriefonderzoek van de nieuwgekozen leden beslist over de geldigheid van de stemming en de juistheid van de uitslag. Dat is een toezichthoudende rol. Zeker, maar wel eentje helemaal aan het eind van het verkiezingsproces.

De *rechter* dan? Verschillende besluiten in het verkiezingsproces kunnen ter toetsing worden voorgelegd aan de rechter (met name aan de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State). Soms leidt dit ertoe dat besluiten worden teruggedraaid. Niet alle belangrijke besluiten kunnen echter aan het oordeel van de rechter worden voorgelegd, waaronder de misschien wel allerbelangrijkste, namelijk de verkiezingsuitslag.

De *media*? Op het eerste gezicht misschien een wat vreemde eend in de bijt, kijkend naar het rijtje Kiesraad-minister-vertegenwoordigend orgaan-rechter, maar toch kun je in mijn ogen stellen dat de media bij verkiezingen een niet te onderschatten informele toezichthoudende rol spelen.

Al met al is er in ons land niet één toezichthouder bij onze verkiezingen. Het zijn er vele, ieder voor een gedeelte, met het grootste deel misschien wel voor de *gemeenteraden*. Ons kiesstelsel is sterk decentraal opgebouwd, met voor alle verkiezingen belangrijke bevoegdheden voor de colleges van B en W en de burgemeester. En wie moet erop toezien dat zij hun werk goed doen? Juist: de gemeenteraad!

Het Ultieme Stemhokje®

VAN BEEM
PARTNERS
VAN HAAGEN

Het Ultieme Stemhokje® van Van Beem & Van Haagen heeft zijn diensten volop bewezen. Mede door de multifunctionele eigenschappen (ook te gebruiken als tentoonstellingsdisplay en als vitrine) is Het Ultieme Stemhokje® bekroond met de GIO-erkenning Goed Industrieel Ontwerp.

Wereldwijd zijn er inmiddels meer dan 40.000 exemplaren geleverd.

Het is licht in gewicht (slechts 16 kg), eenvoudig op te zetten (in slechts 6 seconden), met verstelbaar schrijfblad.

Er is ook een breed assortiment aan accessoires zoals een beschermende transporthoes, (draadloos) led-armatuur, bewegwijzeringstandaard, een raam V-bord en nog veel meer verkiezingsmaterialen.

Voor het complete assortiment verkiezingsmiddelen verwijzen wij graag naar verkiezingsshop.nl, daar kunt u ook een demofilmje bekijken. Hiervoor kunt u ook onderstaande QR-codes gebruiken. Maar wij komen ook graag langs bij uw gemeente voor een live demo.

NIEUW een 2-tal extra accessoires.

Lees-loep met verlichting, 4x vergroten, tenminste 3000 lux. Lensdiameter 90 mm. Conform de eis van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Led-armatuur 1100, op netspanning, incl. adapter en gemakkelijk op het stemhokje te klikken. Voor een optimale egale schrijfblad-verlichting van 1100 lux. Conform de wens van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Voor mensen met een visuele beperking.

NIEUW: Het Ultieme Stemhokje® Plus

VAN BEEM
PARTNERS
VAN HAAGEN

verkiezingsshop.nl

demofilm

Groter formaat voor betere toegankelijkheid voor mensen met een lichamelijke beperking en geschikt voor rolstoelgebruik.

Afmetingen: 1,50(L) x 1,50(B) x 2,00(H) mtr. en 1,80(L) x 1,80(B) x 2,00(H) mtr. Ook eenvoudig op te zetten en invouwbaar.

Leesloop met verlichting

Led-armatuur 1100

Bewegwijzeringstandaard, dubbelzijdig en met draaibare pijl

Raam V-bord, formaat zichtzijde 45 x 60 cm, voorzien van zuignappen voor op het raam

Versneld asielproces door bundeling van expertise

De BRP-straat als kenniscentrum

Hoe vererft een naam in Syrië of Azerbeidzjan? Is dit paspoort of geboortebewijs echt? Hoe wordt deze naam gespeld? Er zijn veel vragen die het inschrijven van een asielzoeker in de Basisregistratie Personen (BRP) kunnen vertragen en ervoor kunnen zorgen dat er verkeerde of onbetrouwbare gegevens in het systeem terechtkomen.

Tekst: Evelien Kamphuis

Om vertraging en foutieve registraties te voorkomen, is in 2014 de zogeheten BRP-straat opgezet. In die BRP-straat werken onder andere de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) en gemeenten nauw samen om vreemdelingen al tijdens de asielprocedure in te schrijven in de gemeente van het aanmeldcentrum waar hij of zij zich heeft aangemeld. Dit voorkomt dat de ketenpartners

gegevens verschillend registreren en de asielzoeker informatie dubbel moet doorgeven.

MINDER FOUTEN

De BRP-straat is eerst als pilot opgezet en sinds 2017 opgenomen in de officiële asielprocedure. In het Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom is afgesproken dat

elke asielzoeker via de BRP-straat moet worden ingeschreven. Op deze manier vindt de inschrijving eerder plaats, kost de inschrijving minder tijd, gaat de asielprocedure sneller en is de kans op fouten kleiner. Deze werkwijze voorkomt bovendien dat asielzoekers langere tijd in Nederland verblijven zonder dat hun identiteit bekend is.

In de BRP-straat zit alle benodigde expertise dicht bij elkaar; een vereiste om de intensieve samenwerking goed te laten verlopen. Hier zijn tolken aanwezig, heeft de IND het volledige dossier van de betreffende asielzoeker, kan de Koninklijke Marechaussee reisdocumenten op echtheid controleren en hebben de medewerkers van de gemeente ervaring met dergelijke inschrijvingen. Ze doen er immers meerdere op één dag. Het resultaat? De asielzoeker kan gemiddeld zes weken eerder het asielzoekerscentrum (azc) verlaten en de identiteit van asielzoekers is snel en zorgvuldig vastgesteld. Dit scheelt veel opvangkosten en het dient de nationale veiligheid.

BETERE DATAKWALITEIT

Wat is er bereikt in vier jaar intensieve samenwerking en wat zijn de wensen voor de komende jaren? Daarover zijn Gert Gerritsen, Mariet Top-Klein en Richard Hemme van respectievelijk de IND, het COA en de gemeente Westerwolde het met elkaar eens. Gert Gerritsen, mt-lid van de directie Asiel en Bescherming en voorzitter van de commissie BRP-straat, noemt alvast één groot voordeel: "De ontwikkeling die het BRP-proces de afgelopen jaren doormaakte, heeft gezorgd voor gespecialiseerde kennis bij de gemeenten met een BRP-straat. Dit resulteert in een betere datakwaliteit."

Niet alleen de asielzoeker heeft baat bij de BRP-straten. "Deze gecentreerd aanpak scheelt alle Nederlandse gemeenten veel tijd", vult Richard Hemme aan, manager bij de gemeente Westerwolde en lid van de commissie BRP-straat. "Wie slechts enkele keren per jaar een dergelijke inschrijving doet, heeft hier meer tijd voor nodig. Doordat de medewerkers van de BRP-straten dit dagelijks aan de hand hebben, glippen valse paspoorten of andere documenten er niet zo snel tussendoor. Ook het feit dat bij twijfel de Koninklijke Marechaussee niet ver weg is, maakt dat dergelijke documenten kundiger worden gecontroleerd. Het gaat dus om ervaring, gebundelde kennis en korte lijnen. Hierdoor weten we heel snel wie er in ons land is en kunnen we eventuele veiligheidsproblemen eerder signaleren. Zéker als we de BRP-straat zo vroeg mogelijk in het aanmeldproces plaatsen."

ELDERS ONDERGEBRACHT

Gert Gerritsen roemt de openheid en welwillendheid van de samenwerkende organisaties, waardoor het proces

HUIDIGE GANG VAN ZAKEN

Momenteel zijn er vijf BRP-straten in Nederland. Naast asielzoekers waarvan meteen duidelijk is dat zij een positieve beschikking krijgen, worden er op dit moment ook asielzoekers ingeschreven waarvan de identiteit deugdelijk is vastgesteld en waarvan de verwachting is dat ze langer dan twee derde van de komende zes maanden in Nederland zullen verblijven.

Het proces gaat als volgt: de gemeenteambtenaren spreken – afhankelijk van de grondslag voor de inschrijving – op de vijfde of zesde dag van het asielproces met de asielzoeker. Die doet dan 'aangifte van verblijf en adres', waarna inschrijving in de BRP volgt. Voorafgaand aan het gesprek komt een selectie van dossiergegevens vanuit de IND bij de gemeenteambtenaar binnen. De ambtenaar hoeft immers alleen de informatie in te zien die nodig is voor de inschrijving. Bij het gesprek is lijfelijk of telefonisch een tolk aanwezig en bij twijfel worden de documenten nog eens extra gecontroleerd.

Enige dagen later kan de asielzoeker zijn verblijfsvergunning ophalen bij het loket van de IND. Door de inschrijving in de BRP staan hier de juiste persoonsgegevens op. De asielzoeker doet vervolgens in zijn nieuwe woongemeente aangifte van adreswijziging. Die nieuwe gemeente hoeft nu alleen een verhuizing door te voeren. Dit scheelt ook die betreffende gemeente veel werktijd. Bovendien is hierdoor gewaarborgd dat iedereen op dezelfde manier en na dezelfde grondige controle wordt ingeschreven.

AFSTEMMING TUSSEN GEMEENTEN

Afgevaardigden van elke BRP-straat-gemeente komen een aantal keer per jaar bijeen om de gang van zaken rondom registratie af te stemmen. Een afstemming tussen vijf gemeenten is uiteraard gemakkelijker dan tussen 380 gemeenten.

goed in elkaar kon worden gezet. "We doen ons best om het asielproces binnen acht dagen af te ronden", vertelt hij. "Soms hebben we echter meer informatie nodig en is er te weinig capaciteit om de meer complexe aanvragen binnen die termijn af te handelen. In dat geval worden mensen vaak al elders in het land ondergebracht voordat ze via de BRP-

straat zijn ingeschreven. Wanneer zij na een aantal weken de vergunning binnen hebben, moeten ze eigenlijk terug naar een aanmeldcentrum om zich in te schrijven. Logischerwijs komen gemeenten – doordat zij de asielzoeker service willen verlenen – dan tóch in de verleiding om het zelf te doen. Maar dat zou niet moeten. Om ook deze mensen via de BRP-straat te kunnen registreren, moet de registratiestraat in onze ogen nog verder naar voren in het proces. Dan zijn de asielzoekers geregistreerd voordat ze verder reizen. Ook willen we de BRP-procedure wat meer automatiseren."

EERDER IN HET ASIELPROCES

In het streven van de commissie om de BRP-straat eerder in het asielproces in te passen, kan Mariet Top-Klein, locatiemanager bij de Centrale Opvanglocatie (COL) in Ter Apel, zich goed vinden. Het COA was initiatiefnemer van de samenwerking en heeft – zeker bij drukte – baat bij een snellere doorstroom. Mariet: "Het is voor iedereen prettig als de gegevens overal gelijk zijn en kloppen. Dit scheelt zowel de asielzoekers als de ambtenaren veel tijd." Net als de andere betrokkenen ziet zij kansen in het verschuiven van de registratie naar dag een of twee van de asielprocedure: "We registreren dan iedereen die niet meteen wordt afgewezen en versnellen zo ieders proces."

Gert Gerritsen: "De BRP-straat is een kenniscentrum voor inschrijvingen in de BRP. Alle kennis en kunde is hier in huis om de identiteit en persoonsgegevens van mensen zeer zorgvuldig vast te stellen."

Bestuursacademie Nederland

Klaar voor de toekomst?

- Verbeteren van de (digitale) dienstverlening voor burger en bedrijf?
- Slimme oplossingen bedenken binnen de kaders van de wet?

Blijf in ontwikkeling met een van onze opleidingen of trainingen. Bekijk nu ons aanbod op:
www.bestuursacademie.nl

Mobile Ticketing

Maak wachten echt flexibel en informeer uw burgers via de mobile toepassingen in Orchestra

QMATIC
www.qmatic.nl

Opleidingslocatie in Smilde **sluit de deuren**

Hier kwamen inhoud én gezelligheid samen

In Smilde, een klein lintdorp in het prachtige Drenthe, staat Villa Maria.

Een statig monumentaal pand, dat lange tijd dienst deed als gemeentehuis van de voormalige gemeente Smilde. Nadat Smilde in 1998 –als gevolg van een herindeling- onderdeel werd van de fusiegemeente Midden-Drenthe, fungeerde Villa Maria als gemeentelijk loket. Maar dat niet alleen. Het pand leent zich ook uitstekend als locatie voor cursussen en bijeenkomsten. Piet Bakker, senior medewerker Burgerzaken bij de gemeente Midden-Drenthe, weet dat als geen ander. De afgelopen 18 jaar organiseerde hij in Villa Maria allerlei trainingen voor professionals Burgerzaken. Maar daaraan komt een eind als de gemeente in december de deuren van deze –inmiddels legendarische- opleidingslocatie in het noorden des lands sluit.

Tekst: Carmen Kromosono-Jonathans

Foto: Anja Hagedoorn

HOE HET BEGON

"Toen Smilde, Beilen en Westerbork in 1998 verder gingen onder de gezamenlijke vlag van de gemeente Midden-Drenthe, kwamen er drie verschillende organisatieculturen bij elkaar," vertelt Piet. "En het is een hele uitdaging om

die in de praktijk écht samen te laten smelten. De afdeling Burgerzaken –waaronder ik zelf- zat onder één dak in het gemeentehuis in Beilen. Hoewel we allemaal ervaring hadden met dezelfde diensten en producten, werd al snel duidelijk dat onze werkwijze niet altijd hetzelfde was. Er was behoefte aan

uniformiteit. Ook de GBA, die vier jaar eerder was ingevoerd en dus nog in de spreekwoordelijke kinderschoenen stond, versterkte dit gevoel. Als coördinator Burgerzaken zocht ik naar een manier om die uniformiteit voor elkaar te krijgen."

DE TRAINING NAAR DE MENSEN

Met die missie voor ogen kwam Piet al gauw uit bij de wens om een training te organiseren, maar daar zaten wel wat haken en ogen aan. "Ik had destijds zelf net de training HBA (Hoger Bestuursambtenaar) afgerond, waarvoor ik wekelijks naar het midden van het land moest reizen. Uit eigen ervaring wist ik dat die reistijd een behoorlijke belasting is en daardoor voor veel mensen een drempel om deel te nemen aan een training. Dat moest anders. De 'incompany trainingen' waren net in opkomst en voor mij een uitkomst," lacht Piet. "Zo bracht ik de training naar de mensen in plaats van andersom!"

"Zolang er vraag naar is, blijf ik trainingen organiseren vóór en ín deze regio"

AANMELDINGEN STROMEN BINNEN

Piet nam contact op met een opleider die de incompany GBA-training aanbod. "Dit deden ze voor groepen van minimaal vijftien deelnemers. Via mijn NVVB-collega's verzamelde ik de mailadressen van alle gemeenten in Groningen en Drenthe. Ik verstuurde de uitnodiging en binnen een paar dagen had ik twee groepen vol! En zo werd in 2000 -twee jaar na de gemeentelijke herindeling- de eerste training een feit. Het was zo'n groot succes dat ik besloot om ook voor de andere tak van Burgerzaken, de Burgerlijke Stand, een training te organiseren. Opnieuw stroomden de aanmeldingen binnen. En dit gold eigenlijk voor alle trainingen die volgden in de jaren daarop."

STEUN VANUIT DE NVVB

Het organiseren deed Piet met veel plezier en vanuit een intrinsieke overtuiging, die extra werd gevoed door de enthousiaste reactie van de deelnemers. Toch was het best een tijdrovende klus, die hij uitvoerde naast zijn eigen dagelijkse werkzaamheden als senior Burgerzaken. Piet: "Ik hoefde dan ook niet lang na te denken toen Rino Moedt, destijds voorzitter van de NVVB afdeling Noord-Oost, in 2002 tegen me zei: 'De

trainingen die jij organiseert voorzien overduidelijk in een grote behoefte. Wil jij dit doen namens de NVVB?' Dit betekende dat ik ondersteuning kreeg vanuit de vereniging en dat aanbod greep ik natuurlijk met beide handen aan. Wat begonnen was als een klein initiatief, begon nu grote vormen aan te nemen. Ook mijn eigen werkgever -de gemeente Midden-Drenthe- dacht met me mee. Ik kreeg administratieve ondersteuning van een collega én ik mocht Villa Maria, het oude gemeentehuis in Smilde gebruiken als trainingslocatie."

Dat was perfect; het pand is van alle gemakken voorzien en Smilde is centraal gelegen in deze regio."

GEZELLIGHEID IN VILLA MARIA

"De trainingen werden gegeven in de vleugel die eind jaren '80 bij de villa is aangebouwd," vertelt Piet. "Alles wat je nodig hebt om een training te verzorgen is hier aanwezig: een scherm, een beamer, maar bijvoorbeeld ook een keukentje. Want bij een training mogen verse koffie en een lekkere lunch natuurlijk niet ontbreken!" De lunch werd verzorgd door de catering van het gemeentehuis in Beilen en dat deden ze met verve. Piet: "De trainingen in Smilde werden een begrip. Maar dat gold ook voor de uitgebreide lunch én voor de bode, die zijn werk met zoveel plezier deed dat je niet anders kon dan je welkom voelen." Dit lijken op het eerste oog misschien kleine details, maar deze unieke combinatie van inhoud én gezelligheid is volgens Piet de sleutel tot succes. "Bij een training staat de inhoud centraal, maar het netwerken is tevens een essentieel onderdeel. Door de lekkere lunch en de gezelligheid bleven de deelnemers lang natafelen en zo ontstonden er warme contacten en korte lijntjes."

DE OLIEVLEK BREIDT UIT

"Een groot netwerk en korte lijnen voorkomen dat elke gemeente opnieuw het wiel gaat uitvinden," aldus Piet. "Want hoewel elke gemeente haar eigen context heeft, staat iedereen veelal voor dezelfde toekomstige uitdagingen. En daarin kunnen we samen optrekken en van elkaar leren." Hij is dan ook erg blij als hij merkt dat de olievlek -van de trainingen in het noorden des lands- zich verder uitbreidt. "Op een gegeven moment haakten de grensgemeenten in Friesland steeds vaker aan, evenals de grensgemeenten in Overijssel. En de laatste jaren komen er ook regelmatig Burgerzaken collega's van de Waddeneilanden naar Smilde om een training te volgen. Voor gemeenten uit de regio Noord-Oost is de reistijd naar Smilde zagezegd 'behapbaar.'"

EINDE VERHAAL?

Op de vraag of de sluiting van Villa Maria tevens het einde van de trainingen in het noorden betekent, antwoordt Piet vastbesloten: "Absoluut niet. Ons vakgebied is volop in beweging en om dat bij te kunnen benen moet je zorgen dat je kennis up-to-date is. Dus zolang er vraag naar is, blijf ik trainingen organiseren vóór en ín deze regio." En die vraag krijgt hij regelmatig letterlijk gesteld: "In het begin zocht ik vooral zelf naar interessante onderwerpen voor een training, maar tegenwoordig leggen mensen steeds vaker zelf verzoeken bij mij neer." Voor 2019 heeft Piet alweer het een en ander op de planning staan. "In het voorjaar wil ik een

gevorderdetraining organiseren in het lezen en corrigeren van complexe persoonslijsten. En er is een kans dat er een vervolg komt op de HBO-module Publiekszaken. Ik probeer de trainingen te plannen in de Raadszaal van het gemeentehuis in Beilen. Omdat deze vaak bezet is, moet ik de planning nu ver van tevoren rond maken. Lukt dat niet? Dan kunnen we altijd nog uitwijken naar Zalencentrum 'Het Kompas' in Smilde," aldus Piet. "Waar een wil is, is een weg. En als het aan mij ligt leidt die weg de collega's van Burgerzaken voorlopig nog gewoon naar Smilde en omstreken!"

Buitenlandse plaatsnamen in de BRP en de lijst van de Nederlandse Taalunie

Het Adviesbureau krijgt regelmatig vragen over het registreren van plaatsnamen en het gebruik van de lijst van aardrijkskundige namen van de Nederlandse Taalunie. Omdat de schrijfwijzen van vooral buitenlandse plaatsnamen soms kunnen verschillen, geven we hierover graag een aanvullende uitleg

Tekst: Sandra Bekking en Xander Seijs

HET BRONDOCUMENT EN DE GANGBARE NEDERLANDSE SCHRIJFWIJZE

De Handleiding Uitvoeringsprocedures (HUP) vermeldt in paragraaf 2.8.3 'Landen en plaatsnamen' het volgende: "Betreft het een buitenlandse plaats, dan hanteert u in principe de schrijfwijze van het brondocument. Heeft u het vermoeden dat er een gangbare Nederlandse schrijfwijze is, dan raadpleegt u bij voorkeur de website van de Taalunie: <http://namen.taalunie.org/landen>. Op deze website is voor elk land de Nederlandse schrijfwijze van de plaatsen te vinden. Bij de daar genoemde plaatsen hanteert u de Nederlandse schrijfwijze. Bijvoorbeeld: Parijs en niet Paris, Keulen en niet Köln, Londen en niet London of Luik en niet Liège." En in de volgende alinea staat: "Het kan voorkomen dat u de schrijfwijze van een buitenlandse plaatsnaam moet corrigeren. U past hierbij procedure 7.3.1 'Correctie van algemene gegevens' toe." Duidelijk, toch? Of toch niet?

DE HISTORISCH GANGBARE NEDERLANDSE SCHRIJFWIJZE

Als we het hebben over een gangbare Nederlandse schrijfwijze,

dan geldt dit in ieder geval voor hoofdsteden. Zie de hierboven genoemde voorbeelden in de uitleg van de HUP. Maar in de lijst van de Nederlandse Taalunie vind je ook plaatsnamen waarbij je je kunt afvragen of de genoemde Nederlandse schrijfwijze nog wel gangbaar is.

Staat de Nederlandse schrijfwijze onder het kopje 'historisch', dan is die schrijfwijze niet meer van toepassing voor rechtsfeiten die na de naamswijziging hebben plaatsgevonden. Bijvoorbeeld: een vrouw is in 1943 geboren in Djokjakarta (Nederlands-Indië). Twintig jaar later trouwt zij in haar geboorteplaats, die op dat moment Yogyakarta heet (Indonesië). Haar geboorteplaatsnaam in de Basisregistratie Personen (BRP) is terecht Djokjakarta. De plaatsnaam van haar huwelijk is Yogyakarta.

DE FEITELIJK GANGBARE SCHRIJFWIJZE

Als de Nederlandse schrijfwijze niet onder het kopje 'historisch' staat, is niet in alle gevallen de Nederlandse schrijfwijze gebruikelijk. Soms is in het land zelf de plaatsnaam bewust

gewijzigd door de autoriteiten van dat land. Wij hanteren dan gewoonlijk niet langer de Nederlandse schrijfwijze. Dit is bijvoorbeeld het geval bij Bombay (India). Dit is de oude Nederlandse én de oude Engelse naam. India heeft, om het koloniale verleden af te schudden, begin 1995 de naam Bombay gewijzigd in Mumbai. Voor rechtsfeiten vanaf (1) januari 1995 (de exacte datum is niet bekend) wordt nu de naam Mumbai gebruikt. Bombay mag in Nederland dan misschien nog steeds gebruikelijk zijn, die naam doet geen recht aan de feitelijke situatie. Wij adviseren daarom om voor rechtsfeiten van na januari 1995 de plaatsnaam Mumbai te gebruiken. In de lijst van de Nederlandse Taalunie vind je bij deze plaats een opmerking: "Heet sinds 1995 in het Engels 'Mumbai' (voorheen Bombay)." Dit gegeven kan als hulpmiddel worden gebruikt voor je keuze of de landeninformatie in het Handboek Burgerzaken Amsterdam (HBA) geraadpleegd kan worden.

"Haar geboorteplaatsnaam in de BRP is terecht Djokjakarta. De plaatsnaam van haar huwelijk is Yogyakarta"

Er zijn nog andere voorbeelden waarbij de Nederlandse schrijfwijze niet langer voor de hand ligt. Zo is de naam Peking (China) niet formeel gewijzigd. De juiste weergave van de naam vanuit het Chinees is Beijing. Dit is een andere vertaling van de stadsnaam. Ook andere landen gebruiken hun eigen schrijfwijze voor buitenlandse plaatsnamen. Die schrijfwijzen nemen wij niet over. Zo is Monaco di Baviera de Italiaanse schrijfwijze, schrijven de Engelsen Munich en is de in Nederland gebruikelijke schrijfwijze München, zoals de Duitsers het overigens zelf ook schrijven.

CONCLUSIE

Heb je twijfels over het registreren van de juiste plaatsnaam na het raadplegen van de lijst van aardrijkskundige namen van de Nederlandse Taalunie? Het hanteren van de originele schrijfwijze uit het brondocument (als de naam goed is vertaald), is niet verboden.

2.17-verklaring aanvragen of niet?

Wanneer vraag je nu een artikel 2.17-verklaring (Wet basisregistratie personen) aan en wanneer niet?

Tekst: Ton Kassenaar

Veel oudere Marokkanen zijn in Nederland geregistreerd met een geboortejaar. Soms willen ze dit aanvullen met een geboortedatum. Wij sturen ze dan naar de Marokkaanse autoriteiten voor een nieuwe gerechtelijke uitspraak, een 'copie intégrale' (de originele geboorteakte) en een nieuw paspoort met de geboortedatum. Pas als we al deze gegevens hebben ontvangen, kunnen we de geboortedatum in de Basisregistratie Personen (BRP) opnemen. We weten echter dat die nieuwe, gerechtelijk vastgestelde geboortedatum een fictieve datum is. Kunnen we voor deze mensen dan niet gemakkelijker een Verklaring 2.17 aanvragen? Dit is veel eenvoudiger. Immers, volgens de rechtspraak van de Raad van State is artikel 2.17 niet alleen van kracht bij de eerste inschrijving, maar geldt hij ook daarna om de gegevens in de BRP te actualiseren.

De regel is dat artikel 2.17 alleen een oplossing biedt in de gevallen waarbij geen in artikel 2.8 genoemd brondocument kan worden overgelegd waaruit een volledige geboortedatum blijkt. Met andere woorden: als het mogelijk is om betrouwbare documenten uit het land van herkomst te verkrijgen, gaat dat voor. Slechts in de gevallen waarbij aantoonbaar fictieve gegevens zijn vastgesteld door de rechtbank – aantoonbaar doordat dit expliciet blijkt uit het vonnis – kun je terugvallen op artikel 2.17. En uiteraard in alle gevallen waarbij het gewoon niet mogelijk is om brondocumenten met een volledige geboortedatum te verkrijgen.

IRMA: de nieuwe, wereldwijde internetstandaard voor authenticatie?

Met de toegenomen digitalisering duiken niet alleen kansen op, maar ook bedreigingen. Want wie is degene die achter zijn laptop, mobiel of tablet zit? En wat zijn z'n bedoelingen? Met de app IRMA van makers Stichting Privacy by Design in Nijmegen zijn problemen op het vlak van authenticatie verleden tijd.

Tekst: Evelien Nederhoed

Foto: Willeke Machiels

B&R Magazine sprak met hoogleraar Computerbeveiliging aan de Radboud Universiteit in Nijmegen prof. dr. Bart Jacobs, tevens initiator van IRMA, en Martijn van der Linden, businessadviseur I&A van de gemeente Nijmegen over de mogelijkheden van IRMA binnen de gemeente Nijmegen, maar ook buiten de gemeentegrenzen.

WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEKSPROJECT

IRMA is in 2008 ontstaan als wetenschappelijk onderzoeksproject van de Radboud Universiteit Nijmegen. Jacobs vertelt: "Privacy is een belangrijk onderdeel van computerbeveiliging, met name als het gaat om de beveiliging van persoonsgegevens. We werken hier aan de universiteit met een groep van circa 50 mensen aan. Dit heeft geleid tot een aantal prototypes van IRMA, waaronder een smartcard-variant." Dit prototype werd zeer goed ontvangen, aldus Jacobs. "Maar in de loop van de jaren volgden ontwikkelingen zich snel op. Mensen vroegen zich op een gegeven moment af of IRMA niet op een mobiele telefoon kon worden gezet. Zo kwam het dat we IRMA voor Android-toestellen ontwikkelden."

Dat het nut van de app al snel werd ingezien blijkt ook uit het feit dat IRMA vanaf de start in 2008 diverse malen financiering kreeg. "Onder meer De Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), Binnenlandse Zaken, KPN en Trans Link Systems, de partij achter de OV-chipkaart, hebben financiering beschikbaar gesteld", legt Jacobs uit. Toch raakte in 2015 de 'wetenschappelijke puff' een beetje uit het onderzoeksproject. "Daarom heb ik een stichting opgericht – in goed overleg met de universiteit – genaamd Privacy by Design. Dit is een spin-off van het wetenschappelijke onderzoeksproject, waarnaar onderdelen van IRMA zijn verschoven. Zo houdt de stichting zich bezig met de uitrol van de app."

Stichting Privacy by Design heeft geen winstoogmerk of andere commerciële belangen. Jacobs: "Dat is ook een reden waarom we open source software gebruiken. Dit is software waarvan de broncode is gepubliceerd en vrij beschikbaar is voor het publiek. Iedereen kan op die manier vrij kopiëren, aanpassen en verspreiden, zonder kosten aan auteursrechten en toeslagen." Inmiddels is IRMA ook op iPhones en iPads beschikbaar.

OPEN EN WEERBAAR

De gemeente Nijmegen werkt aan de digitale weerbaarheid van haar inwoners. Dat past in haar beleid. De werkzaamheden van de Nijmeegse stichting Privacy by Design bleven dan ook niet onopgemerkt. Van der Linden: "Onze burgemeester uitte tijdens zijn nieuwjaarstoespraak begin 2017 zijn zorgen over het

Wat is IRMA?

IRMA staat voor 'I Reveal My Attributes'. Met IRMA kunnen inwoners op een veilige en privacyvriendelijke manier een deel van hun identiteit online vrijgeven. In de app kunnen mensen hun persoonlijke eigenschappen downloaden. Bijvoorbeeld hun voor- en achternaam, straat, postcode, woonplaats, geboortedatum en burgerservicenummer. Deze eigenschappen worden ook wel attributen genoemd. Als mensen vervolgens op een website willen inloggen, hoeven ze slechts relevante attributen prijs te geven. IRMA is ontwikkeld voor Android en Apple, en te downloaden via de Play Store en de App Store.

gevaar van digitalisering. Hij vergeleek digitalisering met de Noordzee: 'Je kunt er niet tegen zijn en je kunt er van genieten. Maar als we niet weerbaar zijn, dan gebeuren er ongelukken.' Tegen de Noordzee hebben we ons inmiddels gewapend met de Deltawerken, maar tegen digitalisering hadden we nog maar weinig gedaan. Daarom zijn we overlopen door de Googles en Facebooks van deze wereld. Organisaties die het soms niet zo nauw nemen met onze privacy. Gemeente Nijmegen vond dat ze daaraan iets moest doen. En heeft daarom als doel 'open' en 'weerbaar' te zijn. 'Open' omdat we transparant zijn in wat we doen. En 'weerbaar' tegen de gevaarlijke kanten van digitalisering. We zijn op zoek gegaan naar de rol die we als lokale overheid kunnen nemen in de weerbaarheid in de digitale samenleving. Deze vonden we door samen met de gegevensverwerkers in de stad een manifest op te stellen over het verantwoord omgaan met het verwerken en analyseren van gegevens. Hierdoor kunnen er geen lokale Googles en Facebooks ontstaan."

Van der Linden vervolgt: "Binnen de gemeente Nijmegen houdt Bureau Ontwikkeling zich onder andere bezig met privacyvraagstukken. In 2017 zijn we eerst intern gaan kijken hoe die digitalisering nu binnen de gemeente past. We hebben in kaart gebracht wat de raakvlakken binnen andere takken van de gemeente zijn. Denk aan Burgerzaken, Sociale Zaken en de Omgevingswet. Binnen onze stad speelt bovendien ethiek een grote rol. De Radboud Universiteit was tot voor kort de enige universiteit in Nederland waar 'ethiek' standaard als vak binnen alle opleidingen gegeven wordt. Ethiek vinden we ook binnen onze gemeente van groot belang. Waar Eindhoven

bekend staat als 'smart city', willen wij als gemeente Nijmegen de privacyvriendelijke variant ervan worden. Toen we extern de mogelijkheden gingen bekijken, kwamen stichting Privacy by Design en de app IRMA op ons pad."

TOESTEMMING RVIG

Nijmegen maakt als een van de eerste gemeenten in Nederland gebruik van IRMA. IRMA haalt stukjes informatie op uit officiële registratiesystemen van instanties, waardoor de gebruiker via de app alleen essentiële gegevens hoeft te verstrekken. Met de app kan iemand bijvoorbeeld laten zien dat hij ouder is dan achttien jaar, zonder dat zijn geboortedatum en andere persoonsinformatie zichtbaar zijn. Maar daarvoor zijn wel BRP-gegevens nodig. Van der Linden: "BRP-gegevens zijn immers de meest betrouwbare gegevens over een persoon. Maar voordat we er gebruik van konden maken, moesten we uitzoeken of dit wel kon en mocht."

De Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RVIG) dook er vervolgens in. En gaf toestemming voor gebruik. Volgens Van der Linden is dit niet meer dan logisch. "In artikel 2.55 van de wet BRP staat dat je als gemeente gegevens moet verstrekken aan een inwoner als deze daarom vraagt. Dit is een zogenoemd 'inzageverzoek'. Dit moet ook digitaal kunnen. Daarom mag het dus niet alleen, het móet zelfs." Jacobs vult aan: "Een belangrijk detail hierbij is dat de gegevens op de telefoon van mensen zelf staan. Wij als stichting geven daar wél de software voor uit, maar kunnen niet die gegevens inzien. We zijn dan ook geen verwerker van de gegevens. We leveren in feite niets anders dan een kluisje aan. Daar kleeft natuurlijk ook een nadeel aan: verlies je je telefoon, dan ben je ook je gegevens kwijt. Net als wanneer je je paspoort verliest."

IRMA IN DE PRAKTIJK

Nijmegen implementeert IRMA in kleine stukjes. "We hebben de uitgifte van persoonsgegevens inmiddels draaien. We gaan nu werken aan een pilot voor een terugbelnotitie met IRMA. Gemeenten en andere organisaties hebben vaak een probleem met telefonische dienstverlening. Zo kunnen we niet goed controleren of we daadwerkelijk de persoon aan de lijn hebben die hij beweert te zijn. Met de IRMA-app kunnen mensen echter een terugbelverzoek maken dat geverifieerd is. Ze ondertekenen het verzoek met IRMA. Zo weten we zeker dat het telefoonnummer gekoppeld is aan die specifieke persoon. Met IRMA laat je alleen die gegevens zien die op dat moment relevant zijn. In het geval van de terugbelnotitie is dat bijvoorbeeld je burgerservicenummer en telefoonnummer."

Doordat de gemeente Nijmegen deze pilot uitvoert met open source software, kunnen andere organisaties het eenvoudig

overnemen. Niet voor niets tonen andere gemeenten inmiddels ook interesse in de app. "Onder meer Utrecht, Haarlem en een aantal Drechtssteden volgen de ontwikkelingen op de voet. Regelmatig hebben we met deze gemeenten een-tweeftjes", aldus Van der Linden. Maar IRMA is ook voor andere partijen interessant. Jacobs: "Denk aan een filmaanbieder. Met IRMA kun je heel makkelijk aantonen dat je boven de zestien bent. Andere gegevens hoeft je niet te laten zien. Want de filmaanbieder hoeft tenslotte niet jouw BSN-nummer te weten. En bestel je bij een webshop, dan is bijvoorbeeld jouw adres relevant voor de levering. Maar ook je bankrekening voor de betaling."

Volgens Jacobs is de essentie van privacybescherming om informatie in de context te plaatsen. "Hetgeen je bij de dokter vertelt, moet in de medische context blijven. Een van de dingen waarom de Googles en de Facebooks zo privacy-onvriendelijk zijn is dat zij alles aan dezelfde 'identificer' willen koppelen. Zo wil Google altijd dat je inlogt met je Gmail-adres. Zelfs als je een locatie op Google Maps zoekt. Met IRMA koppelen we dit juist los. Met een mooi woord noemen we dat 'contextuele authenticatie'. Want met IRMA bewijs je wie je bent, afhankelijk van de context. Het is jammer dat dit nog nauwelijks op de politieke radar staat. Daarom zijn we blij dat partijen als de gemeente Nijmegen IRMA oppikken."

BETERE AUTHENTICATIE

Volgens Van Der Linden en Jacobs kan IRMA andere authenticatiediensten ook makkelijk versterken. "DigiD is de authenticatiedienst van de overheid, die ook in de zorg en het onderwijs wordt gebruikt. Het vervult een nuttige rol, maar is aan modernisering toe. IRMA kan daaraan een bijdrage leveren", vertelt Jacobs. Van der Linden licht toe: "IRMA kan hoogwaardige gegevens aanleveren aan de burger als DigiD veilig is. Want gegevens uit de BRP kunnen we alleen ontsluiten via DigiD. Als DigiD betrouwbaar en goed is, dan is de verstrekking via IRMA dat ook." Jacobs: "Maar DigiD en IRMA kunnen elkaar ook aanvullen. Stel dat DigiD te maken krijgt met een DDOS-aanval en mensen willen op een overheidssite inloggen, dan kan dat via een andere manier. En wel via IRMA. Er is dus sprake van een win-winsituatie."

NVVB en VNG kijken in Belgische keuken mee naar elektronisch stemmen

Terwijl Nederland discussieert over wel of niet elektronisch stemmen, ging een groot deel van de Vlaamse Belgen op 14 oktober jongstleden naar de digitale stembus. Een delegatie van de NVVB en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) zag in de stad Leuven met eigen ogen hoe het elektronisch stemmen tijdens die verkiezingsdag verliep

Tekst: Anne de Romph

De Verkiezingsagenda 2021 windt er geen doekjes om: het verkiezingsproces in Nederland moet efficiënter, effectiever en kwalitatief beter. Acht 'punten van zorg' vragen om verbetering, waaronder de inzet van nieuwe technologieën, het stembiljet, de toegankelijkheid van de stembureaus en de kwaliteit van de stembureauleden. De agenda werd na de evaluatie van de Tweede Kamerverkiezing 2017 opgesteld door de NVVB, de VNG en een aantal gemeenten en in 2018 gepubliceerd. Hun streven is dat de verbeteringen tijdens de geplande Tweede Kamerverkiezing in 2021 zoveel mogelijk van kracht zijn. Momenteel onderzoekt een werkgroep de opgestelde verbeterpunten. Hoog op de lijst staat de vraag of in Nederland in de toekomst digitale hulpmiddelen bij het stemmen ingezet kunnen worden. Een kijkje in de keuken van de bureaus is dan een mooie manier om je te oriënteren op de mogelijkheden van het elektronisch stemmen.

OP BEZOEK BIJ ZUSTERVERENIGING VLAVABBS

Op uitnodiging van de Vlaamse zustervereniging van de NVVB, de Vlaamse Vereniging van Ambtenaren en Beambten van de Burgerlijke Stand (VLAVABBS), bracht een afvaardiging van de NVVB en de VNG de 14e oktober 2018 samen met VLAVABBS-voorzitter Steve Heylen door in Leuven. Meer dan acht miljoen inwoners van België trokken deze zondag naar de stembus voor de verkiezing van hun nieuwe gemeente- en provincieraden. Een groot deel van de Vlaamse kiezers zou die dag elektronisch stemmen.

België hanteert op dit moment twee stelsystemen naast elkaar. De keuze voor handmatig of elektronisch stemmen wordt gemaakt per gerechtelijk kanton, zodat alle gemeenten binnen één kanton op dezelfde manier stemmen. Op 14 oktober 2018 stemden in Vlaanderen 163 gemeenten digitaal,

terwijl 145 Vlaamse gemeenten kozen voor potlood en papier. Ook Wallonië stemde die dag handmatig, op de Oostkantons na (ook wel de DG of Duitstalige Gemeenschap van België genoemd). Om toch ongeveer tegelijk de uitslag te kunnen brengen, sloten de digitale stembureaus om 15.00 uur hun deuren, terwijl de handmatige stembureaus al om 13.00 uur dichtgingen. Dit gaf ze twee uur extra tijd om de papieren stembiljetten te tellen.

Onder andere Henk van Dijkhuizen, vicevoorzitter van de NVVB, en Juliette van der Jagt, senior juridisch adviseur bij de VNG, waren benieuwd naar hoe het elektronische stemproces bij onze zuiderburen verloopt en reisden mee naar Leuven. Beiden hadden vanwege onze eigen discussie over het al dan niet elektronisch stemmen bij verkiezingen al veel over dit onderwerp gelezen. "Voorname onderzoek, maar nu kon ik zo'n proces eens live meemaken", vertelt Juliette enthousiast. Henk vult aan: "Het bijwonen van deze verkiezingsdag gaf ons een goed inzicht in het elektronisch stemproces dat België hanteert en dit is erg nuttig voor ons eigen onderzoek. Ik vond het bijzonder leuk en leerzaam om erbij te mogen zijn."

"België hanteert op dit moment twee stembureaus naast elkaar"

VOORZITTERS EN BIJZITTERS

De verkiezingsdag begon al vroeg. Om zeven uur gaf het Nederlandse gezelschap, dat naast Henk en Juliette bestond uit NVVB-voorzitter Simon Rijdsdijk, directeur Raymond van Mourik, voorzitter Commissie Verkiezingen Eric Goossens, Strategisch Adviseur Willeke van Dijk en Rob van der Velde van de gemeente Den Haag, acte de présence bij een van de 78 Leuvense stembureaus, om mee te kijken naar het opstarten van het digitale stembureau. De stemmachines werden geactiveerd, de voorzitter logde in op zijn voorzitterscomputer, alle randapparatuur werd aangesloten en de stemcomputers werden opgestart met behulp van een USB-stick. Hierna arriveerden de overige stembureauleden, bijzitters geheten, en maakten de Nederlanders kennis met ze.

Meteen kwam een groot verschil met de Nederlandse

werkwijze aan het licht: deze bijzitters kunnen ook weer worden weggestuurd. Zij krijgen een oproep om die ochtend op een bepaald stembureau te verschijnen, maar de stembureauvoorzitter beslist ter plekke wie er moeten blijven. Hij kiest een stuk of zeven bijzitters uit en geeft ze een taak, bijvoorbeeld om de mensen te verwelkomen, stempassen en identiteitskaarten te controleren of de uitgebrachte stempassen te stempelen. Ook opvallend is dat alleen de door de gemeente geselecteerde stembureauvoorzitters vooraf een instructie krijgen over het hele proces van elektronisch stemmen.

"Apart, en ook wel tricky", vindt Juliette. "Wij zien niet snel gebeuren dat in Nederland pas op de dag van de verkiezingen wordt bekeken wie precies als lid zitting moeten nemen in het stembureau. Al lijkt er niet echt een risico dat er te weinig mensen zijn, want de opgeroepen bijzitters móeten zich melden." Toch blijkt een tekort aan mensen soms voor te komen. Zo meldt de Vlaamse krant De Morgen die zondagochtend om 08.03 uur in zijn liveblog: "Er is al meteen sprake van bijzitters die niet komen opdagen. Dat meldt Radio 1. Wanneer bijzitters niet komen opdagen, kan de voorzitter van het stembureau de eerste aanwezige kiezers opvorderen. Wie dat risico wil vermijden, gaat beter niet te vroeg stemmen."

STEMMEN, PRINTEN EN SCANNEN

Om acht uur was het Leuvense stemlokaal opgestart, hadden de bijzitters hun plaatsen ingenomen en stonden de eerste kiezers voor de deur. Onze NVVB- en VNG-delegatie keek vervolgens enige tijd mee naar hoe het uitbrengen van de stemmen in zijn werk ging. Henk, Juliette en hun medegenodigden waren te spreken over wat ze te zien kregen. "Het elektronische systeem dat voor het stemmen in Leuven werd gebruikt, ziet er op het eerste gezicht goed uit", menen ze.

Iedere kiezer geeft aan de tafel van de bijzitters zijn stempas en identiteitskaart af en ontvangt in ruil daarvoor een geactiveerde chipkaart. Hiermee loopt hij naar een van de stemcomputers in de stemhokjes. Hij steekt de ontvangen chipkaart in de stemmachine, brengt zijn stem uit op een partij en/of een of meerdere kandidaten en bevestigt zijn keuze. Uit de stemcomputer rolt nu een stembiljet met een QR-code. De kiezer pakt zijn chipkaart uit de stemcomputer, loopt met de papieren bon naar de stembus (de voorzitterscomputer) die is voorzien van een scanner en scant hier de QR-code met daarop zijn stem. De gescande stem wordt direct anoniem opgeslagen in deze digitale stembus. Vervolgens deponeert de kiezer zijn bon met QR-code in diezelfde stembus. Zo is er naast de digitale registratie meteen een papieren back-up om bij storingen of andere problemen met het elektronisch stemmen op terug te vallen.

De gleuf in de digitale stembus wordt na het inwerpen van het papieren stembiljet direct automatisch gesloten. De kiezer is nu klaar en krijgt zijn stempas en identiteitskaart terug. Op de stempas wordt een stempel gezet, zodat duidelijk is dat hij heeft gestemd. "Anders dan in Nederland geldt in België namelijk een opkomstplicht", verduidelijkt Henk. "Met die stempel kunnen kiezers zo nodig bewijzen dat ze hebben gestemd."

POSTER MET STAPPENPLAN

Op het eerste gezicht lijkt dit systeem van stemmen, printen en zelf je stembiljet scannen misschien vrij ingewikkeld. Toch blijkt het in de praktijk prima te werken. De Vlaamse overheid doet er dan ook alles aan om problemen gedurende de dag zoveel mogelijk te voorkomen. Zo investeren ze in voorlichting over elektronisch stemmen en over de geldigheid en ongeldigheid van een stem. Ook hangt in elk stembureau een poster met een stappenplan van het elektronisch stemmen.

En toen was het 15.00 uur, sluitingstijd voor de digitale stembureaus. Net zoals in Nederland maakt de voorzitter van het stembureau direct proces-verbaal op van de stemming. Hij sluit de stemcomputers af, print een kerncijferrapport en controleert en ondertekent deze. De USB-stick (voor de zekerheid zijn het er twee) met de opgeslagen stemmen uit zijn voorzitterscomputer stopt hij samen met de papieren stembiljetten in een envelop die hij verzegelt en met het proces-verbaal naar de centrale locatie brengt, in dit geval de rechtbank van Leuven. Daar worden de USB-sticks uitgelezen.

RAZENDSNEL TELLEN

"Tegen drieën keken wij bij een stembureau mee naar hoe het sluiten in zijn werk ging", vertelt Henk. "En dat ging echt razendsnel!" Al om half vier, nadat alles was opgeruimd, vertrok de stembureauvoorzitter met zijn envelop naar de rechtbank van Leuven. De bijzitters waren op dat moment klaar en konden naar huis. De bijzitters hebben dus veel minder werk dan wij, die tot diep in de nacht grote stembiljetten aan het tellen zijn. Juliette bevestigt: "Dit zijn grote voordelen van het elektronisch stemmen waar wij als Nederland naar kunnen kijken. Mits dit systeem uiteraard door beveiligingsexperts als veilig wordt bestempeld."

De Hollandse delegatie wandelde vervolgens samen met de stembureauvoorzitter naar de rechtbank om mee te kijken naar het uitslagenproces. Ook dit verliep, op een korte landelijke storing na, snel en soepel. In de rechtbank zaten vier rechtbankmedewerkers achter een tafel met computers. Zij namen de USB-sticks van de 78 Leuvense stembureauvoorzitters in ontvangst en lazen die uit. Toen van nog acht stembureaus de stemmen uitgelezen moesten

worden, kwam alles door de storing even stil te liggen. Ook dat kan bij het elektronisch stemmen of tellen van stemmen dus gebeuren! Ondanks de korte onderbreking was in Leuven rond half zes duidelijk hoeveel stemmen alle partijen en kandidaten hadden gekregen en werd de uitslag bekendgemaakt, slechts 2,5 uur na het sluiten van de stembureaus.

EXPERIMENTEREN EN EVALUEREN

Net als Nederland experimenteert België al sinds begin jaren negentig met elektronisch stemmen. Waar wij na controverse over controleerbaarheid, hackgevoeligheid en stemgeheim in 2007 de stekker eruit trokken, zijn de Belgen doorgegaan. In 2011 namen zij, na diverse systemen van elektronisch stemmen te hebben getest, het prototype voor hun huidige systeem in gebruik. Na iedere verkiezing vindt nu een evaluatie plaats. "De Belgen erkennen dat hun oplossing voor elektronisch stemmen nog niet perfect is en dat het beter kan", licht Juliette toe. "Maar ze willen niet afwachten en nietsdoen. Ze kiezen ervoor om met elektronisch stemmen bezig te blijven en hun huidige systeem continu door te ontwikkelen."

Heet hangijzer in de huidige Nederlandse discussie over elektronisch stemmen zijn de beveiligingsrisico's en de kosten. Uit eerdere onderzoeken kwam naar voren dat deze aspecten het invoeren van een dergelijk systeem bemoeilijken. "Ook al zijn we zelf nog niet zover, toch houden we het elektronisch stemmen in andere landen nauwlettend in de gaten", benadrukt Henk. "Zo blijven we op de hoogte van de ontwikkelingen en kunnen we aan de bel trekken als we vinden dat we een nieuwe stap moeten zetten."

VERWORVEN INZICHTEN

Voor de NVVB en de VNG was de Belgische verkiezingsdag vooral een voorbeeld van hoe het elektronisch stemmen in ons land zou kunnen plaatsvinden. Zien hoe anderen het doen is nuttig en kan onze Nederlandse discussie over elektronisch stemmen volgens hen een stap verder brengen. Beide verenigingen zullen in het kader van de Verkiezingsagenda 2021 zeker bekijken wat ze met de verworven inzichten gaan doen. Is het vanuit de eisen die wij hier aan het stemproces stellen bijvoorbeeld zinvol om op deze systemen een onderzoek los te laten? Henk en Juliette zijn het met elkaar eens: "Het is te vroeg om hierover een uitspraak te doen, maar deze dag gaf ons een prima inzicht in een van de mogelijkheden."

BURGER- EN PUBLIEKSZAKEN VAN JOHAN VAN DEN BROEK

Gemeente Bernheze gaat vol vertrouwen de bezwaar- en beroepszaken tegemoet dankzij de juridische ondersteuning van BURGER- EN PUBLIEKSZAKEN van JOHAN VAN DEN BROEK.

Het afgelopen jaar heeft BURGER- EN PUBLIEKSZAKEN van JOHAN VAN DEN BROEK juridische ondersteuning geleverd aan de gemeente Bernheze. Deze gemeente telt 6 kernen, die in totaal 31.000 inwoners herbergen. De gemeente strekt zich uit over een oppervlakte van zo'n 90 km².

Op het moderne gemeentehuis worden we door Marita Verbij ontvangen in een huiselijke omgeving, met modern meubilair dat in een chique woonkamer niet zou misstaan. Marita is één van de acht medewerkers Burgerzaken en wordt, samen met haar collega's, steeds vaker geconfronteerd met complexe zaken, waarbij een correcte juridische afhandeling van het grootste belang is. Aangezien de benodigde diepgaande juridische kennis niet altijd beschikbaar is bij de kleinere gemeentes, besloot Bernheze BURGER- EN PUBLIEKSZAKEN van JOHAN VAN DEN BROEK in te schakelen.

WAT WAS DE AANLEIDING VOOR DE GEMEENTE BERNHEZE OM JOHAN VAN DEN BROEK IN TE SCHAKELEN?

"Wij kregen in een periode van zo'n anderhalf jaar te maken met een vijftal zaken, waarin werd gevraagd om identiteitsherstel of om een wijziging van de geregistreerde 'onbekende nationaliteit' naar 'stateloos'. Aangezien we deze zaken na het primaire besluit voor de adviescommissie voor bezwaarschriften, of zelfs tot aan de rechtbank wilden uit procederen, moesten we goedbeslagen ten ijs komen. We hadden echter geen ervaring met dit soort zaken en besloten derhalve om juridische ondersteuning in te roepen."

HOE KWAMEN JULLIE VERVOLGENS MET BURGER- EN PUBLIEKSZAKEN VAN JOHAN VAN DEN BROEK IN AANRAKING?

"Veel collega's en ikzelf hebben in het verleden opleidingen gevolgd bij Johan en wij hadden daar allemaal goede

ervaringen mee opgedaan. Daarnaast wisten we dat hij expert is op het gebied van juridische advisering bij bezwaar- en beroepszaken. Tot op heden hoefden wij hier echter geen gebruik van te maken, maar gezien de complexiteit en casuïstiek van de zaken waar we in de afgelopen 18 maanden mee werden geconfronteerd, hebben wij in overleg met de teamleider besloten de expertise van Johan van den Broek in te schakelen."

WAT HEEFT BURGER- EN PUBLIEKSZAKEN VAN JOHAN VAN DEN BROEK VOOR JULLIE KUNNEN BETEKENEN?

"Ten eerste heeft Johan goed geluisterd naar onze problemen en deze eerst uitgebreid geanalyseerd. Uiteraard heeft hij soortgelijke 'gevallen' al vaker meegemaakt in zijn praktijk, en is hij op de hoogte van de laatste jurisprudentie. Ten tweede heeft hij vervolgens de betreffende verweerschriften laten schrijven door zijn juristen die hem hierin adviseren en ondersteunen. Deze zijn vervolgens aan ons voorgelegd en toegelicht en daarna heeft Johan ze ook voor ons verdedigd in de adviescommissie voor bezwaarschriften en bij de rechtbank."

EN HOE ZIJN DEZE ZAKEN AFGELOPEN?

"Johan heeft ons bijgestaan in een drietal zaken. In twee zaken betrof het BRP correctieverzoeken van 'onbekende nationaliteit naar stateloos'. In beide gevallen was de adviescommissie voor bezwaarschriften – voor wat betreft het primair genomen besluit – het eens met het college. In één van die twee zaken kwam ter gelegenheid van de hoorzitting er plotseling een aanvullend document binnen. Dat document is onderzocht en daarna is de BRP aangepast van 'nationaliteit onbekend naar stateloos'. In de andere zaak is er beroep aangetekend en is het college wederom in het gelijk gesteld. Er is daarna in die zaak geen hoger beroep

meer ingesteld. In de laatste zaak, het betreft een verzoek tot 'identiteitsherstel' van een Chinees, is het bezwaarschrift ongegrond verklaard door het college.

WAT VOND JE VAN DE BEGELEIDING, TERUGKOPPELING EN COMMUNICATIE TIJDENS HET GEHELE JURIDISCHE TRAJECT?

"Met name hierover waren wij als team zeer tevreden. Er waren vooraf al duidelijke afspraken gemaakt en BURGER- EN PUBLIEKSZAKEN heeft zich hier efficiënt aan gehouden. Daarnaast was de terugkoppeling altijd heel snel en persoonlijk, zowel telefonisch als via de mail. Dat levert natuurlijk veel vertrouwen op. Dankzij de feedback hebben we ook nog gezamenlijk om de tafel gezeten om eens kritisch naar onze documenten en verzoeken te kijken. Dit heeft er onder andere toe geleid dat wij ons 'correctieverzoek' inhoudelijk en taakkundig hebben gewijzigd en aangepast, naar aanleiding van de adviezen.

Samengevat kun je stellen dat we zeer professioneel en adequaat zijn ondersteund, waardoor wij ook als team op een hoger plan zijn gekomen en nu over meer juridische kennis beschikken, waardoor we in de toekomst al een aantal zaken zelf met meer vertrouwen op durven pakken. En we zullen zeker gebruik blijven maken van de expertise en know-how van BURGER- EN PUBLIEKSZAKEN van JOHAN VAN DEN BROEK."

Email: johanvandenbroek@burgerenpubliekszaken.nl

Telefoon: 06 22371974

Website: www.burgerenpubliekszaken.nl

JOHAN VAN DEN BROEK
BURGER- EN PUBLIEKSZAKEN

ADVISEURS BIJ BURGER- EN PUBLIEKSZAKEN

PROF. DR. MR. IAN SUMMER

Hoogleraar familierecht én internationaal privaatrecht aan Tilburg University en rechter-plaatsvervanger bij de Rechtbank Overijssel. Ian studeerde rechten aan het Christ's College, Cambridge University, waar hij cum laude afstudeerde.

PROF. PAUL VLAARDINGERBROEK

Hoogleraar emeritaat familie- en jeugdrecht aan Tilburg University en rechter-plaatsvervanger bij de Rechtbank Rotterdam. Tevens plaatsvervangend Raadsheer in het Gerechtshof in 's-Hertogenbosch. Tenslotte is Paul plaatsvervangend voorzitter van het Regionaal Tuchtcollege voor de gezondheidszorg in Eindhoven.

MR. LOUK SMEETS

Ambtenaar van de burgerlijke stand bij de gemeente Roermond en belast met de behandeling van de bezwaar- en beroepszaken op het gebied van de toepassing van het personen- en familierecht, het internationaal privaatrecht én het nationaliteitsrecht. Lid van de werkgroep Nationaliteit van de NVVB en wordt in Nederland gezien als dé specialist op het gebied van de toepassing van het Nationaliteitsrecht.

MR. J.C. TOMSON

Tomson was advocaat en is nu jurist bij de afdeling Burgerzaken Amsterdam. Hij is voorzitter van de bezwaarschriftencommissie die alle bezwaren over de BRP, reisdocumenten, rijbewijzen en nationaliteit behandelt. Ook vertegenwoordigt hij de gemeente in beroepszaken bij de rechtbank. Hans is ook medewerker van het Adviesbureau van de NVVB en auteur voor het vakblad Burgerzaken & Recht.

Artikel 2.17

Wet BRP geldt niet voor de burgerlijke stand

C, een Nederlander van Marokkaanse afkomst, is in 1969 geboren in Marokko. In de Basisregistratie Personen (BRP) is hij opgenomen met de geboortedatum 00-00-1969. Hij heeft ook zijn Marokkaanse geboorteakte laten inschrijven bij de burgerlijke stand in Den Haag.

Tekst: Hans Tomson

De advocaat van C dient bij de rechtbank in Den Haag een verzoek in om deze Haagse akte te wijzigen en daarin een fictieve geboortedatum op te nemen, namelijk 01-01-1969 of 01-07-1969. Hierbij beroept de advocaat zich op artikel 2.17 uit de Wet basisregistratie personen: "Bij de inschrijving van een vreemdeling op grond van artikel 2.4, worden gegevens inzake de geboortedatum en de nationaliteit die niet als zodanig kunnen worden opgenomen overeenkomstig de artikelen 2.8 en 2.15, ontleend aan een mededeling daarover van Onze Minister van Veiligheid en Justitie voor zover deze gegevens door hem zijn vastgesteld in het kader van de toelating van de betrokkene tot Nederland."

De rechtbank wijst het verzoek van de advocaat toe, met als argument dat zijn verzoek toewijsbaar is op grond van artikel 2.17. Ook de fictieve datum wordt goedgekeurd, want volgens de rechter heeft C voldoende moeite gedaan om, weliswaar zonder resultaat, zijn echte geboortedatum te achterhalen. Daarom stelt de rechter de fictieve geboortedatum 01-07-1969 vast. De Haagse ambtenaar van de burgerlijke stand (abs) is het met deze beslissing van de rechtbank echter niet eens en voert verweer.

DE ABS GAAT IN HOGER BEROEP

Onze collega stelt hoger beroep in bij het Gerechtshof Den Haag. Kort gezegd stelt de abs: de geboortedatum in de

Haagse geboorteakte is overgenomen uit de Marokkaanse akte. Die Marokkaanse geboorteakte is nooit gewijzigd; C heeft niet eens geprobeerd die in Marokko te wijzigen. Daarom is er zeker geen sprake van een 'misslag' in zijn Haagse geboorteakte. Artikel 2.17 is alleen bestemd voor de BRP, en niet voor de burgerlijke stand, aldus de abs.

Het hof is het hiermee eens, met als belangrijkste argumenten¹:

"7. Het hof stelt voorop dat – zoals door de ambtenaar terecht is aangevoerd – de mogelijkheden om verbetering aan te brengen in een op grond van artikel 1:25 BW in de registers van burgerlijke stand ingeschreven buitenlandse geboorteakte worden bepaald door het wettelijk kader van boek 1 BW, in het bijzonder artikel 1:24 BW. Het bepaalde in artikel 2.17 Wet BRP kan hieraan niet ten grondslag worden gelegd. Dat op grond van dit artikel de registratie van de man in de BRP inmiddels is aangevuld met een (fictieve) geboortedatum maakt dit niet anders.

8. Op grond van artikel 1:24 BW is verbetering van een akte mogelijk wanneer die onvolledig is of een misslag bevat. De geboortedatum van de man is, zoals hij zelf erkent, niet vast komen te staan: het opnemen van de door hem genoemde geboortedatum betekent dat een fictieve datum in het register wordt opgenomen. In verband met de dwingende bewijskracht van de in de geboorteakte opgenomen gegevens bieden de wettelijke bepalingen omtrent verbetering en aanvulling van gegevens in de opgenomen akten geen ruimte voor het opnemen van fictieve gegevens."

Op grond hiervan wijst het Haagse Gerechtshof het verzoek om de geboortedatum te veranderen alsnog af.

"Het was heel verstandig van onze collega om in hoger beroep te gaan"

TOELICHTING

Van onze collega-abs Alain Baptist uit Den Haag ontving ik de uitspraak van de rechtbank en zijn hoger beroepschrift. Ik vind het onbegrijpelijk dat de rechtbank in Den Haag het verzoek van de advocaat van C toeweest. C had geen enkele moeite gedaan om zijn geboorteakte in Marokko te

Bedankt Hans!

Wij bedanken Hans voor zijn jarenlange inzet als auteur en tevens voorheen als redacteur voor het vakblad B&R. Met zijn ervaring wist hij ons jarenlang te boeien en te vermaken. Vanaf 2019 gaat hij genieten van zijn pensioen. Bedankt Hans!

wijzigen. Er was ook nog een mededeling van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) om artikel 2.17 toe te passen. De rechtbank ging als het ware op de stoel van de IND zetten en stelde een fictieve geboortedatum vast. Het was dus heel verstandig van onze collega om in hoger beroep te gaan.

De toewijzing van het verzoek van de advocaat veranderde de situatie enigszins. Nu was er wél een 2.17-besluit en stond er een fictieve geboortedatum in de BRP. Voor het hof maakte dit echter geen verschil, want de regels voor de BRP zijn anders dan die voor de abs. Zoals collega Alain al scheef in zijn appelschrift: "De BRP richt zich tot het college van burgemeester en wethouders, met bezwaar en beroep volgens de Algemene wet bestuursrecht. Een advocaat is hierbij niet vereist. Het wijzigen van aktes van de burgerlijke stand is geregeld in artikel 1:24 van het Burgerlijk Wetboek (BW). Dit richt zich tot de abs, met de mogelijkheid van beroep bij de burgerlijke rechter van de rechtbank, volgens de procesregels van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Het inschakelen van een advocaat is verplicht. Het BW kent geen fictieve geboortedatum, de Wet BRP wel."

De les van deze zaak: ook rechters kunnen de plank weleens misslaan. Overweeg dus serieus of hoger beroep een mogelijkheid is.

1. Gerechtshof Den Haag 10 september 2018, zaaknummer 200.231.741/01, www.rechtspraak.nl/ECLI:NL:RBDHA:2017:16065.

NVVB Jubileumcongres 2019

KLEURRIJK BURGERZAKEN

17 & 18 april

Save the date!

NH Leeuwenhorst - Noordwijkerhout

NVVB | Nederlandse Vereniging
voor Burgerzaken

Column

Arre Zuurmond
Gemeentelijke Ombudsman Amsterdam

Na een verblijf van een jaar in Turkije keert een Nederlandse man samen met zijn Turkse vrouw terug naar Nederland. Bij terugkomst in onze hoofdstad kunnen ze geen woonruimte vinden. Via via komen ze in contact met een man die zijn sociale huurwoning in een kleinere gemeente onderverhuurt. Vanwege de illegale situatie wil hij echter niet dat het echtpaar zich daar inschrijft.

De vrouw bevalt ondertussen van een dochttertje, maar zonder inschrijving krijgt de baby geen burgerservicenummer of verzekering. Het wanhopige echtpaar slaagt er maar niet in om een legale woning te vinden of zich te registreren op een briefadres, zodat hun dochttertje van inmiddels zes maanden verzekerd kan worden. Ze hebben al van meer dan tien gemeenten te horen gekregen dat ze geen briefadres krijgen. De reden: het gebrek aan regiobinding. Er is pas binding met een regio als zij minstens twee jaar in een gemeente ingeschreven hebben gestaan. De gemeente waar ze voorheen woonden wil hun geen briefadres verstrekken, omdat ze daar niet meer verblijven.

De situatie van illegale onderhuur vind ik lastig. Uiteraard wil ik de gemeente niet vragen om woonfraude te faciliteren door hen niet in te schrijven op het adres waar zij feitelijk wonen. Anderzijds begrijp ik de nood van gezinnen met een laag inkomen: sociale huurwoningen zijn schaars en de opvang zit, met name in de Randstad, overvol. Maar het feit dat een baby door deze situatie geen toegang heeft tot zorg, geeft voor mij de doorslag: er moet hier maatwerk geleverd worden. Gelukkig denkt de gemeente waar het gezin verblijft, daar uiteindelijk net zo over. Bij hoge uitzondering krijgen ze een tijdelijk briefadres en het sociaal wijkteam gaat na wat er nodig is om hen te helpen.

Geen briefadres vanwege **ontbreken** **regiobinding?**

Ik ben er wel van geschrokken dat het gezin vanwege het gebrek aan regiobinding door alle andere gemeenten eerst maandenlang van het kastje naar de muur is gestuurd. Juridisch gezien mogen gemeenten deze drempel helemaal niet opwerpen als het om briefadressen gaat, maar ze doen het toch. Het gebeurt uit vrees om door het verstrekken van een briefadres te worden 'opgescheept' met burgers die geen woning hebben. Door de registratie op een briefadres zouden zij op termijn een beroep kunnen doen op allerlei gemeentelijke voorzieningen. En wanneer één gemeente deze koers vaart, dan volgen de anderen, uit angst het 'afvoerputje' te worden. Zo wordt het begrip regiobinding binnen gemeenteland misbruikt. Iets waar veel burgers nu de dupe van worden. Binnenkort ga ik hierover in gesprek met gemeenten, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Ministeries. Wordt vervolgd dus...

"Het feit dat een baby door deze situatie geen toegang heeft tot zorg, geeft voor mij de doorslag"

Colofon

B&R 6

13 december 2018

ISSN

0929-9262

Redactie

Roos Gardien en Merlin Niesten
communicatie@nvvb.nl
079-3617747

Foto cover

Sjors Massar

Bedankt!

Melle Bakker, Sandra Bekking, Michele Duquesnoy, Eric Gubbels, Anja Hagedoorn, Evelien Kamphuis, Ton Kassenaar, Carmen Kromosono - Jonathans, Saskia Lensink, Willeke Machiels, Sjors Massar, Evelien Nederhoed, Simon Rijdsdijk, Anne de Romph, Anne Scheper, Xander Seijs, Hans Tomson, Arre Zuurmond.

Productie

Veenman+, Rotterdam

Correctie (gedeeltelijk)

Tekstbureau Met Anne

Vormgeving

Mark Moget, Uberhaupt.nl

Oplage

2150

Adverteren?

Stuur een mail naar de redactie van B&R of neem telefonisch contact op voor de mogelijkheden
communicatie@nvvb.nl of 079-3617747.

Abonnementen

Burgerzaken & Recht (B&R) is gratis voor leden van de NVVB. Niet-leden kunnen zich abonneren voor een bedrag van €115,- per jaar. Abonnementen kunnen schriftelijk tot uiterlijk 1 november voorafgaande aan het jaar van gewenste beëindiging worden opgezegd.

Contact

E: communicatie@nvvb.nl
T: 079-3617747
www.nvvb.nl

©2018

Artikelen uit B&R mogen alleen met schriftelijke toestemming van de NVVB worden overgenomen. Foto's zonder bronvermelding zijn stockfoto's.

@NVVB_

/NederlandseVerenigingvoorburgerzaken

nederlandse-vereniging-voor-burgerzaken

www.nvvb.nl

FIJNE FEESTDAGEN

NVVB | Nederlandse Vereniging
voor Burgerzaken

Het bestuur en de medewerkers van de NVVB wensen u prettige feestdagen en een mooi 2019!

Digitale dienstverlening?
appeltje-eitje!

NIEUW ADRES ZONDER STRESS

De periode rond een verhuizing is erg stressvol. Fijn dat de gemeente het doorgeven van de verhuizing zo makkelijk maakt.

Hoe? Met de eDiensten voor burgerzaken. Want iets regelen met de gemeente doen de bewoners van deze straat waar en wanneer het hun uitkomt. Veilig, eenvoudig en snel.

Deze gemeente gaat voor gemak.
Beleef nu de ervaring van deze familie.

 centric.eu/appeltje-eitje

